Bu eserin;

kataloglanması, dijital ortama aktarılması ve

elektronik ortamda kullanıma sunulması

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)'nın desteğiyle

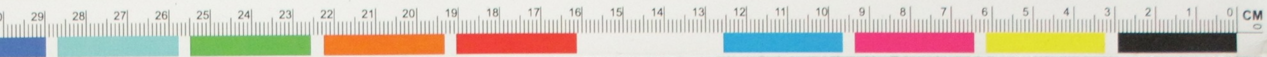
İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı

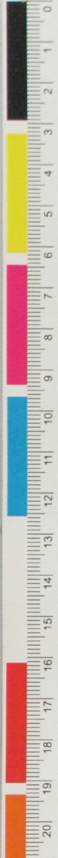
Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü (Atatürk Kitaplığı)

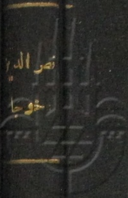
tarafından gerçekleştirilmiştir.

Proje No	:	İSTKA/2012/BIL/233
Destek Programı	:	Bilgi Odaklı Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı
Projeyi Destekleyen	:	İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)
Proje Adı	:	Osmanlı Dönemi Nadir Eserlerin Kataloglanması, Dijital Ortama Aktarılması ve Elektronik Ortamda Kullanıma Sunulması
Proje Sahibi Kuruluş	:	İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
Proje Yüklenicisi	:	Yordam BT Ltd. Şti.
Proje Uygulama Yeri	:	Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü - Atatürk Kitaplığı İSTANBUL – Beyoğlu

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

نصر الدي
خوجا

نصر الدين خوجه نك

فقره‌لری

آكلاندقلری

زندوستلقلری

Nasrettin Hoca
Fıkraları

الهامی - فوزی مطبعه‌سی

استانبول : ۱۹۲۷

خوجا بر کون کوینده راست کلدیکی بر کویلویه مرکبندن شکایت ایتمش . راحت ایده‌مه‌دیکنی ؛ آرابه‌یه بینمکده پاراسی اولمادیغنی سویله‌مش . کویلو اوزاقدن کچن بر سدیه‌یی کوستره‌رك :

— آمان خوجام ، دیمش . شو ایکی آدامك طاشیدیغی آرابه‌دن أیی‌سی یوق .

خوجا مراق ایده‌رك بودرت طرفی قاپالی سدیه‌یه بینمك ایسته‌مش . فقط ایچنه کیرنجه سدیه‌نك آلتی بوش ایمش . آیاقلری دیشاریده قالمش . سدیه‌نك قاپیسنی‌ده قاپایوب سدیه‌یی طاشییانلر یورومه‌یه باشلاینجه خوجاده طیپیش طیپیش یورومه‌یه مجبور اولمش . محل مقصوده کلنجه ینه‌قاپی‌یی آچوب خوجایه « بویورك » دیمشلر . ایرته‌سی کونی یولده عینی کویلو خوجایه راست کلنجه :

— ناصل خوجام ، سدیه راحت دکلمی ؟

دیه صورمش . خوجاده شو جوابی ویرمش :

— راحت شی آما یورومه‌سی اولماسه .

§

آقشهرك یاری عقللی، زیرزوپ اشرافندن بری برمرکبه بینمش، بوله دوزولمش کیده‌رکن نصر الدین خوجایه راست کلمش . خوجایه چاتمق ایچون :

— وای مرحبا خوجام .

دیمش . خوجا سلام ویروب کیتمك ایسته‌دیکی زمان بریکی ینه لاف آتمق ایچون :

— یاهو خوجام! دیه طاقیلمش. سنك کرامتنی هرکس سویلر. شونی بزده آکلایالم. کل شو مرکبك ایکی آیاقلرینه اوقویوب اوفله‌ده سنك کبی ایکی آیاقلی قالسین .

خوجا قافاسی قیزارق باشنی چویرمش :

— آلتنده‌کی مرکبی ایکی آیاقلی یاپمق بنم المده دکل آما سنی دورت آیاقلی یاپابیلیرم .

جوابنی ویرمش .

§

خوجایه بر کون قومشولرندن بر قادین بر کاغد اوزاته‌رق :

— قوزوم خوجاجغم . شونی اوقورمیسین ؟

دیمش . خوجا کاغدی اویرمش چویرمش ؛ یامری یومرو یازی‌یی بر تورلو چیقاراماینجه اویدوروب شویله اوقومغه باشلامش :

— ایکی کوزم، عنایتلو افندم حضرتلری!

قادین همان خوجانك سوزینی کسوب :

— آیول او مکتوب دکل ، بزم افندینك بریسنه بورج کاغدی .

دینجه خوجاده شاشقین شاشین شو جوابی ویرمش :

— نه بیله‌یم خانم . اونی پشندن سویله که سند کبی اوقویایم .

§

خوجا بر کیجه أونده اوطورورکن دامده بر خرسزك دولاشدیغنی سزمش. اوجاغك یاقیننه که‌رك دامده‌کی خرسزك ایشیده‌بیله‌جکی بر سسله قاریسنه دیمش که :

— قاری، بن کچن کیجه کلدیکم زمان سن قومشوده ایدك . باقدم که قاپی قاپالی . همان بیلدیکم دعایی اوقویوب آیك ایشیغنه طوتونه پنجره‌یه چیقدم . صوکرا ایچری کیردم .

قاریسی بو دعانك نه دعاسی اولدیغنی صورونجه خوجا برده دعا اویدورمش. دامده‌کی خرسز بو دعایی صاحی ظن ایدوب أزبرله‌مش و أل آیاق چکیلنجه خوجانك دعاسنی اوقویوب آیك ایشیغنه طوتونه‌رق باجانك دلیکندن أوه کیرمك ایسته‌مش . أنائی حریف کندیسنی قالدیرنجه اوطه‌یه آتوب یره سریلمش .

ایچریکی طرفده بکله‌ین خوجا ، خرسزك قوردیغی طوزاغه

دوشدیکنی آکلاینجه اوستنه چوللانه‌رق قاریسنه :

— قوش قاری ، قوش ! خرسزی یاقالادم . دیه باغیریرکن خرسز کوزلرینی آچه‌رق :

— مراق ایتمه خوجام. سن‌ده او دعا ، بنده‌ده بو عقل وارکن اویله قولای قولای سنک الندن قورتولامام ؛ دیمش .

§

خوجا بوش برفوچویه ایکی مجیدیه‌ویروب صاتون آلمش. ایچنه چشمه صویی دولدوروب بارداغی اهالی‌یه بر غروشه صاتارمش .

— یاهو بو صو چشمه‌صوینه بکزه‌یور. دیه اعتراض ایده‌نلره قارشی :

— واللهی ، باللهی فوچیسنی ایکی مجیدیه‌یه آلدم .

دیه‌رک سکسان بیک یمین ایده‌رمش .

§

خوجا کز بر کون تیمورلنکک یانده ایکن بر سرخوش کتیرمشلر. تیمور « شوکا سکسان دکنک ورک ! » دیمش . خوجا کولنجه تیمور قیزمش : « بش یوز دکنک آتیک» دیمش. خوجا ینه کولنجه تیمور داها چوق قیزوب «سکز یوز دکنک ! » دیمش. خوجا ینه کولنجه تیمور حایقیرمش .

— بره خوجا ، دکرمن طاشی قدر صاریغکله شریعتک امرینه ناصیل کولیورسین ؟

خوجا شو جوابی ویرمشدر :

— دوغرو سویلرسین آما ، یاسن صاپی نه‌در بیلمیورسین . یاخود اسمک کبی کندک‌ده ده‌میردن یاپیلمشدر . سکسان دکنک زه‌ده سکز یوز دکنک زه‌ده آقوزوم . هله بر تجربه ایت‌ده شو امر ایتدیکک دکنکلر یه‌نیر، یوتولورمی، اووقت آکلارسین .

§

خوجا قاریسیله برلکده کیرالامق ایچون اسکی بر أوه کیرمش. باقمش که أو صاللانیور . صاحبنه :

— یاهو . بو أو صاللانیور .

دیه صوروتجه أو صاحبی تمکینی بوزمادن :

— أوت ، أویمز کرامت صاحبیدر . ایکیده بر بویله وجده کلوب ذکر ایده‌ر .

دینجه خوجا قاریسنه دونوب دیمش که :

— هایدی قادین ، چابوق صاووشالم . بویله أولیاخانه‌یه کیرمه‌یه کلمز . بر سجده‌یه واریرسه یاندیغمز کوندر .

§

بر کون خوجایه یولده بر کویلو قارشی چیقمش .

— خوجام ساعت‌قاچ؟ دیه‌صورمش‌ده‌اوده شوجوابی ویرمش:

— طوپی طوپی بر ساعتم وار .

— خایر ، ساعت قاچه کلدی دیمک ایسته‌دم .

— دوغروسی کوستکیله ، آناختاریله ، تعمیریله دوقسان آقچه‌یه قادار کلدی .

— یوق جانم آکلایامادم . آقشامه نه وار ؟

— آقشامه‌می ؟ تازه صوغان ، بیاض پینیر ، قاربوز ..

— اوده دکل . یاهو نه زمانده‌یز ؟

— تام یازك صوکی .

— الله الله . زمان نه زمان دیه‌جکم به آدام ؟

— بونی بیلمه‌یه‌جك نه وار ؛ آخر زمانده‌یز .

§

جاهل قادینك بری ، خوجانك حضورینه چیقوب قوجاسندن شکایت ایتمش :

— هر کیجه دوشه‌کنی ایصلاتیور . بنی بو آدامدن آییرك . دیمش :

خوجا قوجاسنی چاغیروب :

— خاتونك ادعاسی دوغرومی؟ دیه صورمش :

— دوغرودر . دیمش . ولاکین ، بنم یرمده سز اولوکده او خلطی ایتمه‌یك . هر کیجه رؤیامده کورورم: دریا ایچنده بر آدا ، آداده یوکسك بر کوشك، کوشکك اوزرنده بر قبه، قبه‌نك اوستنده بر دوه ، دوه‌نك اوستنده بن ، دوه دورمایوب صو ایچمك ایچین دکزه دوغرو بوینی اوزاتدیغی کی ...

خوجا ، بوراده حریفك سوزینی کسمش :

— آمان ، صوص دیمش ، ایلریسنه وارما . بن شیمدیدن آلتمی ایصلاتدم .

صوکراده قادینه دونوب :

— شکر ایت که ، سنك کی ، یالکز دوشکنی ایصلاتیر! دیمش.

§

بر کره تیمورلنك آقشهره اوغرامشدی‌ده هرکس بر هدیه کوتوره‌جك اولمشدی . خوجا نه کوتوره‌یم دیه دوشونورکن آیوا کوتورمه‌یه قرار ویرمشدی . حالبوکه قاری « یوق خوجام ، یوق! آیوا کوتورمه ، انجیر کوتور ! » دیه اوکود ویرمشدی . بر سپت انجیری تیمورلنکك اوکنه کوتوردی. حریفك عکسی زمانی ایمش . قالدیروب انجیرلری اوچر بشر صوراتنه چالدی ، او آتدقجه خوجا:

— ایوالله ، اللهه شکر .

دیه دعا ایدییوردی . تیمورلنك مراق ایدوب بویله انجیرلری یوزینه کوزینه ییدکجه نه‌دن حاله شکر ایتدیکنی صورنجه خوجا شو جوابی ویردی :

— قیرق ییلده بر کره قارینك سوزینی دیکله‌دم‌ده سکا هدیه دیه بو انجیرلری کتیردم. یا کندی بیلدیکمه کیدوب آیوا کتیرسه ایدم شیمدی صوراتم دارمه داغین اوله‌جقدی .

§

خوجا چارشیدن ایری بر قاربوز آلارق اون بش غروش ویرمش . فقط اوه کوتوروب کسدیکی زمان برباد بر حالده قاباق قوقمش بر قاربوز چیقدیغنی کورونجه چارشی‌یه کیتمش . حریفه اون بش غروش داها ویره‌رك :

— شیمدی‌یه قادار کورمه‌دیکم بر صنعت اربابندنمشسک . آل شو بخشیشنی .

دیمش . حریف حیرت ایدنجه شویله سویله‌مش :

— یاهو، قارپوزی کسمه‌دن ایچنه پیسله‌مشسین. بو آزمعرفتمی؟

§

بریسی خوجایه کچی بوینوزی اکرام ایتمش، خوجا ایسته‌مه‌یه‌رك دیمش که :

— قوزوم ، بر درهم بال ایچون بر چکی اودون چیکنه‌یه‌مم .

§

کورسی شیخلرندن بری ، وعظ اثناسنده «دنیاده هرنه که ویریرسه‌ك عینی جنتده بولورسون.» دیه سویله‌نیرکن بو شیخك بویوندن آتمالی کوسته‌کنی کوزینه کسدیره‌ن نصرالدین خوجا دیمش که :

— مادمکه اویله‌در ؛ شو کوموش کوسته‌کی بکا ویرده جنتده بولوشدیغمز زمان کری ویریرم .

§

خوجا کزك قاریسی بر کون :

— افندی ، بکا برآز پارا ویرده خارجلق ایده‌یم ! دیمش .

خوجاه یکی ویره‌یم ؛ فقط یاربنه قادار بکله‌ده پارا بوزدورایم صوکرا ویریرم . » جوابنی ویرمشدر .

خوجا کزك قاریسی آیلرجه خوجادن پارایی آلامامش، ایسته‌ینجه « هله شو پارایی بوزدیرایم‌ده » جوابنی آلمشدر .

قادینجغز آرتق بیقوب اوصانه‌رق بر کون صوك دفعه پارا ایسته‌مکه قرار ویرمش ، فقط کیفلی زماننده ایسته‌مشدر . بو دفعه خوجا کز چیقاروب پارایی قاریسنه‌ویرنجه قادین‌سوینجندن‌شاشیرمش:

— ماده‌مکه ویره‌جکدك ، شیمدی‌یه قادار بنی نه‌یه اوزدك؟ دیه صورنجه خوجا شو جوابی ویرمشدر :

— شیمدی‌یه‌قادار ویره‌مه‌دیکمك‌سببی پارانك قیمتنی آکلایه‌سین دیه‌در . اکر ایلك کونی ویره‌یدم بو قادار مقبوله کچرمی ایدی یا.

§

بر کون خوجانك أوینه اوچ یوباز ، آچ کوزلو مسافر کلمش . صوفرایه‌اوطورور اوطورماز نه‌وار نه‌یوق بیتیردکدن‌باشقاصاحانلری‌ده « سنتدر » دیه یالامشلر . ایچلرندن بریسی خوجایه :

— خوجام مخدومکزك اسمی نه ؟

دیه صورونجه خوجا :

— فرضدر ! دیمش . آچ کوزلو حریف :

— هیچده بویله اسم ایشیتمه‌دمدی !

دیه جواب ویرنجه خوجا :

— أوت ؛ سنت دیه‌یم‌ده اونی‌ده‌یالارمی‌سکز ! دیمشدر .

§

بر کون خوجا کزك پارا کیسه‌سنی بر یانکسیجی قاپمش. خوجا خرسزك آرقاسنی بیراقمایه‌جغی یرده کری دونه‌رك قوشه قوشه منزلنه

كیتمش، بر مزارك ایچنه كیرمش. فقط باشنی ده چیقارمش؛ بكلرمش:

— یاهو، خرسزی بیراقوب بوراده نه بكلیورسك؟ دیمشلر.

— ناصیل اولسه، كله‌جكی یر، بوراسی دكلمی؟ خرسزی بكلیوردم! جوابنی ویرمش.

§

آلی پك صیق بوبازك بری برقیش كونی ناصیلسه أسكی پابوجلرینی بر آعما دیلنجی‌یه ویرمش. ویرمش اما كوزی ینه پابوجلرده اولدیغی ایچون ایكی كوزی كورمه‌ین دیلنجینك یاقاسنی بیراقماز:

— آمان پابوجلر كیرله‌نمه‌سین. اورایه باصما؛ بو طرفدن كل. اوكنده چامور وار.

دیه‌رك آعمایی بر اورایه، بر بورایه چكوب دوروورمش. نهایت دیلنجی قیزوب پابوجلری چیقارنجه حریفك صورانه صاووراق دیمش كه:

— آل پابوجلرینی! بن ایسته‌دیكم یره باصاجاغم.

§

خوجانك بر كون آیاغنده چیبان چیقمش. سونجندن زیپ زیپ صیچرارمش:

— یاهو. بز سنی صیقینتیده ظن ایده‌ردك سن، سوینیورسك. دیمشلر.

— ألبته سوینیرم‌یا! دیمش، یا آیاغمده چیقاجغنه كوزومك ایچنده چیقایدی..

§

خوجا راست كلدیكی بر اختیاره:

— برادر، بو كویده نه‌جیسك؟

دیه صورمش. اوته‌كی:

— كوی كهیاسی‌یم.

— پكی سوزك كچرمی؟

— خایر.

دیه جواب ویرنجه خوجا دیمش كه:

— اویله ایسه بوش بوغازم دیسه‌كه!

§

جاهل بر كوی اهالیسنه ایكی موللا مسلط اولمش. ایكیسی ده كندیسنك داها عالم اولدیغنی ایلری سوره‌رك بو جاهل ایسترمش. اهالی بونلری امتحان ایده‌رك هانكیسنك داها اوقومش اولدیغنی آكلامایه قرار ویرمش و بر مجلس تشكیل ایده‌رك ایكیسنی ده امتحانه چكمش. جاهل اهالی ایكی خوجایه:

— هایدی باقالم بر «اوكوز» یازك.

دیمشلر. خوجالرك بریسی بوسبوتون جاهل اولدیغی حالده دیكری برآز یازی بیلیرمش. جاهل حریف اوكوز یازماسنی بیلمه‌دیكی ایچون ایكی بوینوزلی بر اوكوز باشی رسمی یاپمش. اوته‌كی ایسه یازی ایله یازوب اهالی‌یه كوسترمش.

اهالی باقش باقش ؛ بو یازینك اوکوزه بکزه‌مزیری اولمادیغی حالده دیکرینك بوینوزلرینی فرق ایدنجه :

— هاه ، دیمشلر . ایشته بو اوکوزه بکزه‌یور .

صوکراده کیدوب نصرالدین خوجایه سویله‌یجه خوجاده اونلرك یوزینه باقش :

— اصل اوکوزه بکزه‌یه‌نی سز آینه‌ده کورورسکز ! دیمش .

§

قارا دکزك فورطونالی برزمانده یولله‌نان بر واپور قاپدانی باقش که دکزله باشه چیقه‌ماماجق ؛ اهالی‌یه سسله‌نمش :

— اك آغیر یوکلریکزی دکزه آتك که جانکز قورتولسون . یوقسه مالکزده ، جانکزده کیده‌ر ها .

جان قورقوسیله هرکس آغیر یوکنی چارناچار آزغین دکزه بوجا ایده‌رکن خوجاده قالدیروب قاریسنی آتمق ایسته‌مش . بونی کوره‌ن قاپدان :

— یاهو نه یاپیورسك ؛ بن سکا آغیر یوکلری آت دیدم .

ده‌نجه خوجا شو جوابی ویرمش :

— قرق ییللق ماتاحی بکامی اوکره‌ته‌جکسین به ایشته بنم اك آغیر یوکم‌ده بودر .

§

خوجا بیرتیق البیسه‌لی اولادینی سوه‌رکن :

— آه بنم ایپك شاللی ، اطلاس البیسه‌لی اولادم .

دییه سویله‌نیرکن قومشوسی ایشیتمش .

— آ خوجا ، چوجوغك باجاغنده دون یوق . سن نه‌لر سویله‌نیورسك ؟

دینجه خوجا :

— اویله اما سویله‌دکلریمی کیمه‌یه نیتی وار .

دیمش .

§

خوجا یوکسك بر مأمورك قاپیسنه کیتمش . باقش که قاپی اوکنده بریسی دوریور .

— برادر پاشانك سز نه‌سیسکز ؟

دییه صورمش . آغا :

— بن دلی‌باشی‌سی‌یم !

دینجه خوجا :

— الله عقللر ویرسین !.. جوابنی ویروب صاوشمش .

§

آقشهرك برجامعنده خلق جاهل برصوفتایی امامله‌غه کچیرمشلر . نماز قیلارکن اهالی باقش که امام بوتون آیتلری یاکلش اوقیور . نماز بیتدکدن صوکرا کیدوب نصرالدین خوجایه :

— خوجام، جاهل حريفى امامليغه كچيردك عجبا نمازيمز فاسد اولديمى؟
ديه صورونجه خوجا شو جوابى ويرمش :
— سزك نمازيكز دها اوحريفى امامته كچيرديككز وقت فساده واردى ايدى .

§

بر سنه باموق چيفتجى‌سى باموقدن چوق زيان ايتمش . بونى كلوب خوجايه سويله‌يه‌رك :
— عجبا نه ياپالم ؟
ديه صورمشلر . خوجاده شو جوابى ويرمش :
— بونى بيلميه‌جك نه وار . باموق يرينه يوك أكرسكز .

§

خوجا هنوز چوجوق ايكن آنه‌سى بر صباح اوغلونه ديركه :
— اوغلوم ، نصر الدين ! بن قومشولرله بر آز دره كنارينه كزمه‌يه كيده‌جكم . سوقاق قاپوسنه صاحب اول . صاقين قپودن آيريلما .
نصرالدين خوجا قپونك اوكنده بكله‌مش بكله‌مش . جانى صيقيلمش ؛ قپويى صيرتلاديغى كبى دره كنارنده آناسنك يانينه كلوب اوطورمش .
آناسى شاشيروب قالارق :
— اوولان نصرالدين . بن سكا قپودن آيريلما ديمه‌دمى ؟ بوراده ايشك نه ؟
ديه صورونجه خوجا هيچ آلديرمادن شو جوابى ويرمشدر :
— آيريلمادم يا ايشته . قپويى ده برابر كتيردم .

§

خوجا مركبنى غائب ايتمش ، هم آرار ، هم كندى كنديسنه :
— چوق شكر اللهم ، چوق شكر اللهم ! ديرمش . بريسى اونك بويله شكر ايتديكنى ايشيدنجه مراق ايده‌رك صورمش .
خوجا شو جوابى ويرمش :
— بركت ويرسين ، اشكك اوستنده بن يوقدم . اوستنده اولسه‌يدم بن ده غيب اولاجقدم .

§

خوجايه بر كون « قارك عقلنى غيب ايتدى ! » ديمشلر . خوجا دوشونمه‌يه باشلامش .
— نه دوشونيورسك خوجام ؟
— بزم قاريمك ذاتاً عقلى يوقدى كه غيب ايتسين . عجبا باشقه بر شيمى غيب ايتدى ديه دوشونيورم .

§

خوجايه كوزلرى آغرييان بريسى باش وورمش . « نه ياپايم ؟ » ديه صورمش . خوجا :
— واللهى ، ديمش . كچنلرده بنم ده ديشم آغريدى ايدى . چكديردم ، قورتولدم سن ده اويله ياپ ! ..

§

خوجا كنجلكنده بر بوستانه كيروب ؛ قاوون قوپاريركن صاحبى يتيشمش .
— خوجا اوراده نه خلط ايديورسك ؟
ديه صورونجه شويله قونوشمشلر .
— بويوك آبدستمى بوزيورم .

— هانی قباحتك ؟

خوجا اوراده‌کی بر صیغیر ترسنی کوسترنجه بوستان صاحبی :

— یاهو او صیغیر ترسی به !

خوجاده شو جوابی ویرمش :

— البت صیغیر ترسنه بکزه‌ر. سن آدام کبی ترسله‌مکه بیراقدکمی؟

§

خوجا أوینك قارانلق بر کوشه‌سنده یوزوکنی غائب ایتمش ! فقط چیقوب سوقاق قپوسنك اوکنده آرامایه باشلامش . صورانلره « ایچریده یوزوك غائب ایتدم. اونی آرایورم !» دیه جواب ویریرمش.

— یا نه‌دن ایچریده آرامایورسك ؟

دیه صوردقلری زمان شو جوابی ویرمش :

— ایچریسی پك قارانلق‌ده اونك ایچون بوراده آرییورم .

§

بر قومشوسی خوجایه قوشه قوشه کلمش :

— آمان خوجا افندی ! بزم أوده قاریمله بالدیزم فنا حالده قاوغایه طوتوشدیلر . یتش .

دیمش . خوجا هیچ ایستیفنی بوزمادن :

— قاوغانك سببی نه ؟ دیمش. یاش مسئله‌سی‌ می ؟ دیه صورمش.

او آدام :

— خایر ، یاش دکل . باشقه بر مسئله .

دینجه خوجا شویله سویله‌مش :

— اویله ایسه مراق ایتمه هایدی ؛ تلاشه لزوم یوق . کیت أویکه ! شیمدی‌یه قادار باریشمشلردر .

§

کوه‌زه‌نك بریسی بوینه لاقیردی آکلاتیرکن خوجاده بر کوشه‌یه چکیلمش ، أسنر دورومش . مجلسده‌کی خلقدن بریسی :

— خوجام ، سن هیچ آغزینی آچمایورسك ؟

دینجه ، خوجا :

— ناصل آچمایورم ، دها نه‌قادار آچایم یاهو ! دیمش .

§

خوجانك قاضیلق زماننده بریسی دوشماننی یاقاسندن سوروکله‌یه سوروکله‌یه خوجایه کتیرمش :

— خوجام بو آدام بندن رؤیاده شیقیر شیقیر یکرمی آلتون آلدی . دعواجی‌یم .

دیمش. خوجا بریکندن یکرمی آلتونی زورله آلوب چکمجه‌سنده شیقیر شیقیر صایمش . صوکرا دعواجی‌یه دونه‌رك :

— آل شو شیقیرتیلری !

دیمش . اوته کنه‌ده پارالرینی کری ویروب :

— آل سن‌ده پارالریکی! بر داها بریکزك حقنه أل سورمه‌یك .

دیوب چیقمش .

§

خوجا قیزینی بر کویه کلین ایتمش ؛ قیزی آلوب کوتوردولر . بر ساعتلك یول کیتدکلری زمان خوجا قان تر ایچنده یتیشیر .

— قیزه بر نصیحتم وار ، اونوتمشم .

دیه‌رك شو نصیحتی ویریر :

— قیزم . دیکیش دیکرکن ایکنه‌یه صاپلادیغك ایپلکك اوجنی دوکومله‌مه‌سنی اونوتما. اکر دوکوم یاپمازسه‌ك ایکنه قورتولیویریر .

§

خوجایه : « صباح اولنجه خلقك کیمی اویانه کیمی بویانه کیده‌ر. بونه‌در ؟ » دیه صورمشلر . خوجا :

— اکر هپسی بر طرفه کیتسه دنیا او طرفه پاتارده اوندن !

دیه جواب ویرمش .

§

خوجا دیك قافالی بر قاطیره بینمش ، قاطیری بر دورلو اداره ایده‌میورمش . یولده بریسی صورمش :

— خوجام نره‌یه ؟

خوجا شو جوابی ویرمش :

— قاطیرك ایسته‌دیکی یره .

§

خوجا قاپیسنك او کنه بر سوکود آغاجی دیکمش ، صوکره دیبنه بر آبدست بوزارق دیمش :

— کوروب کوره‌جکك صوبوندن عبارتدر .

§

خوجانك طاووغی اولمش . خوجا بر چوق سیاه بز پارچه‌لری بولارق بوتون جیوجیولرك بویونلرینه بو پارچالردن آصمش . صورانلره شو جوابی ویریرمش :

— آنالری اولدی‌ده بو زواللیلر ماتم طوتیورلر .

§

خوجا آفیون قره حصارنده ایکن اورایه بر ایرانلی کلمش . صحبت ایده‌رلرکن ایرانلی شهرك اوبر اوجنده‌کی قایایی کوسته‌ره‌رك « بونه‌در؟ » دیه صورمش ؛ خوجا :

— بوستان قویوسی !

جوابی ویرنجه ایرانلی « بویله سیب سیوری قویو نیجه اولوبدر ؟ هیچ کورمه‌مشم ! » دیه صورمش . خوجا شو جوابی ویرمش :

— تمیزله‌یوب قوروسین دیه بویله ایچنی دیشنه چویرمشلر .

§

خوجا فنا بر آشجی دکاننه دوشمش . اولا بر چوربا ایسته‌مش . غارصون چوربایی کتیریرکن قارشیدن کورونجه سسله‌نمش :

— یوق ایسته‌مم ، ایسته‌مم . صیجاق چوربا لازم .

غارصون حیرتله خوجایه صورمش :

— خوجام داها چوربایی کورمه‌دك بیله . صوغو اولدیغنی نره‌دن آکلادك ؟

— پارماغکدن آکلادم . اکر صیجاق اولسه‌یدی ، پارماغکی ایچنه صوقه‌بیلیرمی ایدك ؟

§

آقشهرده خلق داملرده یاتار . خوجاده بر کیجه اوینك دامنده یاتارکن صیقیشمش و دامدن آشاغی دفع حاجته باشلامش . فقط تام یاری یرده ، آشاغیدن بریسنك کلدیکنی کورونجه کسمش . یولجی خوجایه سسله‌نمش :

— خوجام ، نه‌یه کسدك ؟

خوجا شو جوابی ویرمش :

— ناصیل؛ کسمه‌یه‌یم‌ده ایپ کبی طوته طوته یوقاری‌یه کلیرمیسك؟

§

خوجا چیفت سوره‌رکن بر قاپلومباغا بولمش . برایپله باغلایوب ،

قاپلومباغایی بلده آصمش. ینه چیفتنی سوره‌رکن قاپلومباغا چیرپیندقجه:

— اوولان أنانی. تپینوب دورما. ایشته سن ده چیفتجیلك اوکره‌نیورسین! دیرمش.

§

خوجایه بر آقشهرلی قادین استانبولده راستلایه‌رق دیرکه:

— آی خوجا سکا نه‌لر اولدی؛ سن بورالرده بك آزمشسك؛ حفیظه قادین سنی اوللکی کون بك اوغلنده کورمش.

خوجا درحال بو افترایی شویله تکذیب ایده‌ر:

— حفیظه‌نك بوتون دیدکاری یالان. بن داها بك اوغلنه آیاق باصمادم. صوکره‌ده حفیظه قارشی قالدیریمدن کیدییوردی؛ بنی نره‌دن کورمش.

§

خوجا مرکبنك صیرتنده کیده‌رکن حیوانك اکیلوب قوقلادیغی تره‌کاری یم طوربه‌سنه دولدورمایه باشلامش. آقشامده بو طوربایی مرکبك باشنه آصمش. حیوان تره‌کاری یمه‌یه‌رك باشنی چیقارمایه اوغراشدقجه خوجا:

— سن بکندك؛ بن دولدوردم. شیمدی نه صورات آصیورسك. دیرمش.

§

بر کون خوجایه صورمشلر:

— خوجام، بر آدام قاریسی اوپرسه اوروجی بوزولورمی؟

خوجا شو جوابی ویرمش:

— یکی أوله‌نمشلرسه بوزولور؛ اما ایکنجی سنه‌ده بیلمم.

اوچنجی سنه‌سنده هابو تحته‌یی أوپمش، هاقاریسنی، اوروجی بوزولماز.

§

خوجانك حکیملکی‌ده واردی. أونده بعض خسته‌لری قبول ایده‌ر، اونلره عقلی ایردیکی قادار علاجلر تعریف ایده‌رك بش اون آقچه‌لرینی آلیردی. آنجاق بر خسته ابتدا مراجعت ایده‌رسه ایکی مثلی پارا آلیر. ایکنجی اوچنجی مراجعتلرنده یاریسنی ایستردی.

بر آچیق کوز خوجایه آز پارا ویرمك ایچون ابتدا مراجعت ایتدیکی حالده:

— ایشته خوجام، دیدی. أیی اولمادم و سکا بر کره داها کلدم. حالا آرقه‌مده بر آغری وار؛ بکا بر علاج سویله‌یی‌ویر.

خوجا آچیق کوزك مقصدینی آکلامقله برابر سسنی چیقارمایه‌رق معاینه ایتدی. پاراسنی آلدقدن صوکرا:

— اوغلم؛ دیدی. سن کچن سفر سویله‌دیکم علاجی یاپمایه دوام ایت. بر شیئك قالماز.

§

خوجایه قاچ یاشنده اولدیغنی صورمشلر. «قرق یاشنده‌یم!» دیمش. اون سنه صوکره بر کره داها صورمشلر. ینه «قرق یاشنده‌یم!» دییه جواب ویرنجه:

— یاهو، اون سنه اول قرقنده‌یم؛ دیدکدی. بو ناصیل اولور؟ سؤاله شو جوابی ویرمش.

— ار اولان سوزندن دونمز. سوز بر الله بر.

§

بر کون خوجا اوجاغی بر درلو یاقامامش. کیتمش، قاریسنك

خوطوزنى كيوب اوجاغى اويله اوفله‌مه‌يه باشلامش. او وقت اوجاق خارلانجه :

— واى كارانه! ديمش. مكر اوجاقده بنم كبى قاوبدن بيلارمش.

§

اوزمانه قادار مناره يوزى كورمه‌ين بريسى خوجايه كمال حيرتله: « بو نه‌در، بونى ناصيل ياپارلر ؟ » ديه مناره‌يى كوسترمش. خوجا شو جوابى ويرمش :

— بونى بيلميه‌جك نه وار، قويولرك ايچنى طيشنه چويررلر.

§

بر كون صودستيسنى ده‌ره‌يه دوشورمش. ده‌ره‌نك باشنده بكلرمش.

— آ خوجا، نه بكله‌يورسين ؟

ديه صورانلره :

— دستى‌يى صويه دوشوردم. چيقنجه بوغازينه صاريلاجغم.

جوابنى ويرمش.

§

خوجا بر كون بش پارماغنى پيلاوه دالديرارق يمك ييورمش. بريسى صورمش :

— خوجام، يمكه بش پارماغكى بردن نه ديه دالديريورسك ؟

— آلتى پارماغم اولماديغى ايچون.

§

بر كون خوجانك أوينه خرسزلر كيرمش. قاريسى اونى اوياندیرارق :

— قالق افندى ؛ قالق أوده خرسزلر دولاشيور !

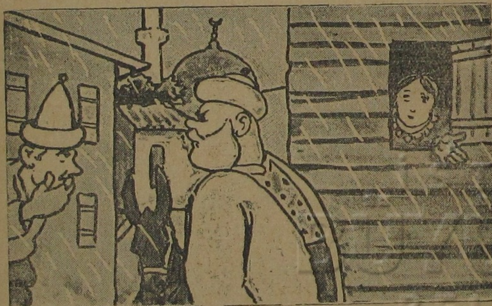
ديمش. خوجا باشنى ياصديقدن قالديرارق :

— قادين هيچ طينما، خرسزلر أوده ايشه يارايه‌جق بر شى بولسونلرده اللرندن آلماسى قولايدر.

§

خوجا، مولانك اوكا بوكا كفر ايتديكنى، بوش بوغازلغنى كوره‌رك بو خويدن واز كچيرمك ايچون ايكيده بر تنبيهلر ايده‌ر، كفرك كناه اولديغنى‌ده سويله‌ديكى حالده ديكله‌ته‌مزمش. نهايت بوكا

[— مولا چيقار آغزندن باقلايى]

چاره اولمق اوزره مولانك آغزينه بر باقلادانه‌سى صوقمش، مولاده باقلا آغزنده بولوندقجه كفر ايتمزمش.

ياغمورلو بر كون خوجا ايله مولا سوقاقده كيده‌ركن بر أودن بر قادين سسله‌نمش. دورمشلر. ياغمورك آلتنده صير صيقلام اولونجه‌يه قادار بكله‌دكلرى حالده قادين كله‌مش. نهايت پنجره‌يه چيقارق :

— شيمدى بزم طاووغك آلتنه قولوچقالق يومورطه قويويوردم.

قومشو خانم يومورطايى قويمادن اول بر قاووقلويه باقارسەك پيليچلر تپەلى و پاچالى چيقار ، ديدى ايدى‌ده اونك ايچون سزلرى بكله‌تدم .
ديينجه خوجا داياناماميش . موللايه ديمش كه :
— هايدى موللا . صيراسى كلدى . چيقار آغزندن باقلايى .

§

بريسى بر كون وعده ايله پارا ايستەمش . خوجا ديمش كه :
— واللهى برادر يمينلى‌يم . پارا ويرەمم . اما نه قادار ايستەرسەك وعده ويرەيم .

§

خوجا كز بر كون بر قاچ بيلدرجين آولامش ، تميزلەمش ، قيزارتمش ؛ تجرەنك قاپاغنى قاپايوب مسافرلرى دعوت ايتمش ؛ اونلره اعلا بر ضيافت چكمەيه قرار ويرمش .
مسافرلر برر ايكيشر كليركن خوجانك اوغلى ياواشجه بونون قيزارمش بيلدرجينلرى آشيروب يرينه برقاچ جانلى بيلدرجين قويمش.
مسافرلر كلوب‌ده خوجا كز اكرامه حاضرلانديغى زمان تجرەنك قاپاغنى آچنجه قوشلر پير ديه اوچوب قاچمش . خوجا كز آليق آليق اوچان قوشلره باقارق :
— يا ربى ، ديمش . هايدى ديەلم كه بيلدرجينلره آجيدك‌ده اونلرى ينه جانلانديردك . اما شو بنم ياغم ، طوزم ، بيبرم ، كومورم ايله او قادار امكمه آجيمادكمى ؟ اونلر نره‌يه كيتدى ؟

§

بر قيز اولەنديكندن اوچ آى صوكره دوغورمش . خوجايه كلوب نوزاده بر اسم بولماسنى رجا ايده‌رلر . خوجا دوشونور طاشينير :

— پوسته تاتارى اسمنى قويك !
ديمش . سببنى صوردقلرى زمان :
— طقوز آيلق يولى اوچ آى‌ده آلان آدامه باشقا اسم مناسب دكلدر .
جوابنى ويرمش .

§

خوجايه « آدام اولمانك يولى نه‌در ؟ » ديه صورمشلر . « بيلنلر سويلركن جان قولاغيله ديكله‌مه‌لى ، سويله‌ديكى سوزى كندى قولاغى‌ده ايشيتمه‌لى . » جوابنى ويرمش .

§

خوجا كوروك ايله آتشى ياقدقدن صوكرا كوروكك آغزينى طيقامش ؛ ديواره آصمش . كوروكك نه ديه آغزينى طيقادك؟ ديه صورانلره : « ايچنده او قادار هوا وار، طيقامايم‌ده زيانمى اولسون؟» دير .

§

خوجا مرحوم يوغوردى پكمزه قاريشديروب يمه‌سنى پك سوەرمش آما ينه كندى كنديته آرا صيرا شويله سويله‌نيرمش :
« يوغورت بولونور ، پكمز بولونماز. پكمز بولونور ، يوغورت بولونماز ، ايكيسى‌ده بولونور . فقط اوووقت‌ده بن بولونمام . »

§

قاريسيله ايشلرى تقسيم ايتمشلر . اوك ديشارى ايشلرى خوجايه ، ايچنده‌كى ايشلريده قاريسنه عائد ايمش . بر كون اوده يانغين چيقديغنى خوجايه خبر ويرمشلر .
— يانغين ديشاردەمى صاردى ، ايچردەمى چيقدى ؟

ديه صورمش . ايچريدن اولديغنى آكلاينجه :

— اويله ايسه بن قاريشمام ، او بزم قارينك ايشيدر .

ديمش .

§

خوجايه يكى كيتديكى بر محلده كويلونك بريسى چيقمشده :

— خوجام بو كون كونلردن نه‌در ؟

ديه صورنجه خوجا :

— نه بيله‌يم اونى بن اولاد ؟ بن بو كويك يابانجيسى‌يم .

§

خوجا أوينه ايكيده بر أت آلير ، فقط أتى قاريسى ييه‌رك آقشام صوفرايه اوطورديغى زمان خوجايه :

— آه افندى ، باشمزه كلنى بيليورميسك ؟ بوكون بزم خنزير كدى سنك كتيرديكك أتى قاپدى ، قاچدى ، قوشدم ، قوشدم ، يتيشه‌مه‌دم .

ديرمش . بر كون صباح خوجا ينه أوينه بر بوچوق اوقا أت آلمش . آقشام كلوب قولنى صيوايه‌رق صوفرايه اوطورمش :

— نه خاتون كتير باقالم شو بزم أتى !

دينجه قادين باشنى ايكى طرفه صاللايه‌رق :

— آه افندى ، باشمزه كلنى بيلمورميسك ؟

ديه باشلايوب ينه كدينك أتى قاپديغنى آكلاتمش . بو سفر خوجا دايانامامش ، صوفرادن فيرلاينجه كدى‌يى ياقالامش ، قانطاره وورمش . باقمش كه كدى تام بر بوچوق اوقا . اووقت ألنى صاقالنه آتوب قاريسنه :

— بهى قارى ! ديمش . بو كدى ايسه أت نره‌ده ، أتسه كدى نره‌ده ؟

§

نصرالدين خوجايه بريسى صورمش :

— حضرت نوحك كميسنه زيتون دالنى كتيره‌ن كوكرجين ديشيمى ، يوقسه ارككمى ايدى ؟

خوجا :

— مطلقا اركك اولاجق . چونكه ديشى اولسه‌يدى ممكن دكل چكه‌سنى اوزون زمان قاپالى طوتامازدى . جوابنى ويرمش .

§

ينه خوجايه صورمشلر :

— دنياده الك كوچ شى نه‌در ؟

خوجا جواب ويرمش :

— سوزدر . زيرا آكلامقده كوچدر ، آكلاتمقده .

§

خوجا بر كيجه على العجله ياتاغندن فيرلامش . تلاشله قاريسنى اويانديرارق :

— آمان قارى ! شو كوزلكمى وير ! چابوق قاچيرمايه‌يم .

قاريسى كوزلكى اوزاتيركن تلاشك سببنى ونه‌يى قاچيراجغنى خوجايه صورار . خوجا كوزلكى طاقوب تكرار ياصديغه اوزانيركن شونلرى ميريلدانير :

— كوزه‌ل بر رؤيا كوريوردم . بعض يرلرينى سچه‌مه‌دم‌ده بر ده كوزلكله باقاجغم .

§

بريسى غسل ايده‌جكمش . خوجايه صورمش: « غسل ايده‌ركن نه‌طرفه دونه‌يم ؟ » خوجا شو جوابى ويرمش : « البسه‌ك نه طرفده دوريبورسه اوطرفه ! »

§

خوجانك برحبش اوشاغى وارمش . بركون البسه‌سنك اوستنده سياه لكه كوره‌رك صورانلره خوجا :

— أوت ؛ ديمش . دون بزم حبش ترلى ترلى كلدى . المى اوپركن ترى داملادى اوندن لكه اولمش .

§

بريسى بركون برقباحت ياپمش وقباحتنى أورتمك ايچون اسكمله‌يى غيجيرداتمش . خوجا ديمش كه :

— سسنى بكزتدك اما قوقوسنى نه ياپه‌جقسك ؟

§

خوجانك آلديغى قادينلردن بريسى پك چيركينمش . قوجاسنه صورمش :

— خوجا أفندى اقرباكزك اركلكلرندن هانكيسنه كورونه‌يم ، هانكيسنه كورونمه‌يه‌يم .

شو جوابى ويرمش :

— واللهى خانم بكا كورونمه‌ده كيمه كورونورسه‌ك كورون .

§

خوجا ، ايلك آلديغى قادينك اوچ آيده چوجوق دوغورديغنى كورنجه شاشيرمش .

— ياهو ؛ بزم‌بيلديكمز چوجوق دوقوز آى اون كونده‌دوغار.

بوناصل ايش ! بن سنى آلالى داها اوچ آى اولدى .

ديه صورار . قادين كمال حدتله :

— آ ؛ اوستمه أيلك صاغلق.برد. افترامى ايده‌جكسك‌حريف؟ دوقوز آى اولمادىمى ؟ بن سكا واره‌لى نه قادار اولدى ؛ اوچ آى دكلى ؟ أى سن بنى آلالى ؟ اوده اوچ آى ايتدى‌مى آلتى آى . ذاتاً سن كندك اوچ آى اولدى‌ديورسك. اوچده او ، ايشته سكاطقوز آى ! .

دينجه خوجادوشونمش ، طاشينمش ، باشنى قاشيمش ؛ شوجوابى ويرمش :

— حقك وار قارى . بن بو اينجه حسابه‌عقل ايرديره‌مه‌مدى .

§

چوجوقلر برتك چيزمه بولوب كتيرمشلر خوجايه بونه‌در ؟ ديه صورمشلر . خوجا :

— آيول ديمش بونى بيلمه‌يه‌جك نه وار ؟ قازما قيليفى .

§

بركون خوجايه ديمشلركه :

— ياهو سن چوق عالم آدامسك . بزده بر مشكلمز وار ؛ شونى حل ايت : عجبا دنيا قاچ آرشيندر ؟

اوصيراده قارشيكى سوقاقدن بر جنازه كچيورمش . خوجا تابوتى كوستره‌رك :

— بو صورديغكز شيئك اربابى ايشته شوكيده‌ندر. داها دنيايى يكى اولچمش ، كيديور. اوكا صورك .

§

«نصر الدین خوجا» نك آكلاتدقلری

خوجا جیبنه الما دولدورمش . راست كلدیكنه :

— شو جیبمده كیلرك نه اولدیغنی كیم بیلیرسه اك بویوك المایی اوكا ویره جكم .

دیرمش . راست كلدیكی آدام « الما » دیه جواب ویردكجه :

— بونی سزه هانكی قحبه خبر ویردی ؟

دیه شاشقین شاشقین صورارمش .

§

خوجا بر كون هم اذان اوقییور ، همده قوشوب كیدیيورمش .

— یاهو خوجا ؛ هم اذان اوقییور ؛ همده نیچون قوشوب دوریيورسك ؟ دیه صورمشلر . شو جوابی ویرمش :

— باقالم سسم نره یه قادار واریيور ؛ دیكلهمه یه كیدیيورم .

§

خوجا بر كون فنا سسلی بر مؤذنك اذان اوقودیغنی ایشیدنجه آشاغیدن سسله نمش :

— نه یاپالم آ خوجام! بویله دالسز بوداقسز آغاجه چیقماسه یدك امدادیكه كلیردم .

§

خوجا دكز كنارنده پك صوصادیغی زمان ایكی آووجنی دالدیرمش . بر یودومده دكز صوینی معده سنه یووارلامش . طوزلو صو معده سنی چالقامش . آغزینی بورنینی اكشیتمش . صوكرا باشقه بر برده طاتلی صو بولوب ایچنجه دكزه كیده رك او طاتلی صویی كوسترمش :

— پك بیهوده قابارمه . صو دیدیكك ایشته بویله اولور .

دیمش .

حریفك بری ، آرقاداشنه :

— بوكون ، حضرك قاچی‌در ؟ دییه صورمش .

اوته‌كی‌ده :

— بن، بو مملكتك یابانجیسی‌یم . بوراده حضر آیی قاچ كوندره بیلیرمی‌یم ؟ دیمش .

§

ظریفلردن بری دیمش‌كه :

— توكروك شفادر . حتی، حیوانلر ، یارالرینی یالایه یالایه أیی ایدرلر . انسانك یاراسی یالامقله أیی اولور . فقط كیم یالایه‌جق ؟ بر یالایجی بولمالی ...

§

معزول شیخ الاسلاملردن بری ، زمانك شیخ الاسلامنه بر تذكره یازارق اوغلنه مدرسلك پایه‌سی ویریلمه‌سنی ایستر. شیخ الاسلام جوابنده:

— پكی .. دیر ، انشاالله امتحان اولسون، حق قازانیرسه ویره‌یم.

سابق شیخ الاسلام ، ینه بر تذكره ایله صورار :

— سنكله بن امتحان ایله‌می بو مقامه كلدك ؟

او زمان اوته‌كی‌ده شو جوابی یازوب كونده‌ریر :

— اونك ایچین سنی بنی كیمسه آدام یرینه قویمیور یا ..

§

امتحانده چوجوغك برینه ممیز صورمش :

— فارسیدن نه اوقودیكز ؟

— كلستان، بوستان.. بوندن باشقه حافظ شیرازی‌دن‌ده اوقودم.

ممیز — اویله‌یسه سزه بر شی صورایم .«أی كه پنجاه رفت و در خوابی » نه دیمك ؟

طلبه — « خواب » نه اولدیغنی خاطرمدن چیقمش . « در » ، قاپی، « أی كه» ده اوفكه معناسنه كلیر. حاصلی، معناسی «اوفكه‌لندی قاپی‌یی قابادی ، كیتدی » دیمك اولور .

ممیز ، او زمان كوله‌رك دیمش‌كه :

— حافظ شیرازی‌دن اوقویاجغكزه كه‌شكی أیی بر خوجادن اوقویایدیكز .

§

یالانك‌ده بر طوتار یری اولمالی دكلمی ؟ مشهور بر یالانجی‌نك سویله‌دیكی شو سوزه باقیكز :

— اورمانده بر آهو كوردم . همه‌ن بر اوق چیقاروب آتدم . اوق آهویه دوقونور دوقونماز ، آهو بر كناره فیرلاردی . فقط اوقم ، یاقاسنی براقدیمی یا . . آهو ، هر نره‌یه كیتدیسه آرقه‌سندن كیدوب نهایت یره ییقدی .

§

اوبورلقده مشهور بر عرب ، آكلاتمش :

— بر كون، قارنم آجیقدی. یندیكم دوه‌یی بوغازلایوب ییدم . بر پارچه‌سنی‌ده صاقلایوب أوه كوتوردم . بزم خاتونه یاقلاشمق مراد ایتدیكم زمان ، خاتونم كولدی :

— ناصل یاقلاشه بیلیرسك كه، سنكله بنم آرامده قوجامان بر دوه یاتیور ! دیدی .

§

وقتیله عربستانده نباش دیدکلری بر کفن صویوجیسی پیدا اولمش. صوکرالری بو حریف ئولمش، اونك یرینه داها بلالیسی چیقمش. بو سفرکی، هم کفننی صویار، همده جسدینه قوجا بر قازیق صوقارمش. او زمان عربلر آراسنده «الله، برنجی ئولو صویوجی‌یه رحمت ایله‌سین ارحم الله نباش الاول» دیمك ضرب مثل حکمنه کیرمشدر.

§

مشهور آرسطو، بر کون غایت یاقیشیقلی و کوزه‌ل بر کنج قیزه تصادف ایتدی. یولده دوردیروب قونوشمق ایسته‌دی. فقط قیزك ویردیکی جوابلر، او قدر بایاغی ایدی که آرسطونك جانی صیقیلدی:

— نه کوزه‌ل برأو.. آما، نه‌فایدا که ایچنده کیمسه‌لر یوق.. دیدی.

§

کوه‌زه حاجیلردن برینك بیتمز توکه‌نمز حج لاقیردیسندن اوصانمش اولان احبابی، بر کیجه آرالرنده آکلاشه‌رق حریفك حج بحثنی آچماسنه میدان بیراقمازلر. حاجی‌ده صبرسزلقدن عادتا چاتلایه‌جق حاله کلیر و نهایت بایلیر. کوچ حال ایله آییلتارق بایغینلغنك سببنی صوردقلری زمان:

— مراق ایدیله‌جك بر شی دکل، دیمش، بنده بو حال حج سنه‌سندن قالمه‌در...

§

منصور خلیفه، حضورینه کتیردکلری بر أسیره:

— سزه کوندردیکم قوماندانلردن هانکیسی دها جسوردی؟ دیه صورمش. أسیر دیمش که:

— بن، سنك قوماندانلرینك دائما آرقه‌سنی کوروردم. یوزلرینی کورمه‌دم که، او دیدیکك آدامی سکا کوستره‌یم.

§

حمامجی‌نك بری وقتیله بر بکتاشی باباسنه قیشین هر آقشام بر پارچه آتش کونده‌ره‌رك کوکلنی خوش ایده‌رمش. صوکرالری آتشی کسمش. او زمان بابایه «اوشویورمیسك؟» دیه صورمشلر:

— حمامجی بزه صوغوقلق یاپالی، اوشومكدن کسیلدك، دیمش.

§

احمقك بری، بر کتابده «باشی کوچوك، صاقالی و بویی اوزون اولانلر احمق اولور» دیه بر شی اوقومش و ألینه آینه‌یی آلوب یوزینه باقارق:

— باشم کوچوکدر. اونی بویوتمك ألمدن کلمز. بویم‌ده قیصالتامام. فقط صاقالمی کوچولتورم یا... دیه‌رك شامدانه دوغرو اوزانیرکن مومك آله‌وی، صاقالنی دیبنه قدر یاقارق صورتنی جوس جاولاق براقمش. احمق، بونك اوزرینه کتابك او صحیفه‌سنك بر کنارینه «بن بو سطرلری أیجه اوقودم و نفسمه تطبیق ایدنجه دوغرولغنی آکلادم» دیه یازمش.

§

بر قاچ آرقاداش، بهارده قیره چیقمش قوزو ییورلرمش. او صیراده قارشیلرینه ایری بر کوپك کلوب دیکیلمش. یردن بر طاش آلوب اوزرینه آتمشلر. کوپك‌ده طاشی قوقلایه‌رق کوزدن غیب اولوب کیتمش. ایچلرندن بری:

— بو کوپك نه دیدی، خبریکز وارمی؟

دییه صورمش :

— خایر .. جوابنی آلنجه دیمش که :

— اوزرینه آتیلان شیئی قوقلایوب طاش اولدیغنی آکلاینجه «بو خسیس حریفلرك سوفراسندن بکا خیر یوق . باقسه‌کا ، طاش ییورلر» دیدی‌ده چکیلدی .

§

وقتیله مولوی شیخلرندن اسحق افندی‌یه آرقداشلرندن دده افندی طاقیلمق مقصدیله :

— افندم ، دیمش ، بو کیجه صباحه قادار اسحق قوشلرینك فریادندن کوزومه اویقو کیرمه‌دی .

دده افندی ، لافك آلتنده قالیرمی‌یا .

— بن‌ده اویله ، دیمش ، اسحق قوشی بر شی دکل اما ، هله اوچوش دده‌قوشلری یوقمی؟ قیش دیسه‌ك‌ده کیتمیورلر ، چوش دیسه‌ك‌ده...

§

مأمون خلیفه ، خوجالردن برینه آلای اولسون دییه دانیشمش :

— بر آدام ، چوباندن بر قویون آلسه ، و او قویونك آکسزین آرقه‌سندن بر اوق چیقوب دیکر بر آدامك کوزینه اصابت ایله کوزی چیقسه ، دییه‌تی ، قویونی صاتانه‌می عائددر ، یوقسه مشتری‌یه‌می ؟

خوجادرین آدامش ، بو کولونج دعوایی ، شویله‌جه کسدیروب آتمش :

— دییه‌تی قویونی صاتانه عائد اولور . زیرا ، چوبان ، بونی صاتارکن «بنم قویونلریمك قارننده مانجینیق خزینه‌سی واردر» دییه مشتری‌یه خاطرلاتمق کرکدی ، دیمش .

§

حریفك بری ، پهلوانلق ایده‌رمش . فقط بو ایشده پك مهارتی اولمادیغندن اوزمانه قادار کیمسه‌نك صیرتنی یره کتیره‌مه‌مش . نهایت ، بو صنعتی بیراقوب هکیملکه باشلاینجه ، طانیدقلرندن بری دیمش که :

— آرتق بوندن صوکرا کیمکله طوتوشسه‌ك آلت ایده‌رسك .

§

وقتیله ، اصنافدن بری ، دکان قومشوسنی ضرره صوقمق ایچین نظری چوق ده‌کمکله طانینان بر قوجه‌قاری‌یی چاغیروب بر خیلی پارا وعد ایده‌رك دیمش که :

— باق قارشیدن سوکون ایتدی... حریفك چواللر دولوسی قهوه ، شکر ، پرنج ، فاصولیه‌سی کلیور . شویله یوقاردن آشاغی مالله آیجه بر باق که حریفی کول کومور ایده‌لم .

قوجه قاری ، قومشونك مماللرینه باقاجغنه بو قیصقانج بقالك کوزلرینه باقمش‌ده :

— وای کیدی کوز وای ، دیمش .. تا اوزاقدن کلن فاصولیه چوالنی ناصل‌ده کوردی ...

اوصیراده تصادفاً حریفك کوزلرینه بر آغری کلنجه قوجه‌قاری‌یی همان قاپی دیشاری ایتمش‌ده دیمش که :

— آمان دیمش ، آییلکندن واز کچدك . اوسته‌لك برده کوزدن اولاجغز .

§

جاهلك بری ، اسکی یونان حکیملرندن بطلمیوسك کتابنی شرح ایتمکه باشلامش . بونی ایشیده‌ن قطب‌الدین شیرازی ، دیمش که :

— اکر ، بطلمیوسك کتابنی بویله بر جاهلك شرح ایده‌جکنی ،

بطلميوسك باباسی خبر آلسه‌يدی، كنديی خادم ايده‌رده بطلميوسك دنيايه كلمه‌سنه راضی اولمازدی .

§

محاربه‌دن دائما يوز كری ايده‌ن بر آدامه :

— نيچين كفار ايله دوكوشمكدن چكينيرسك؟ ديه صورمشلر. ديمش كه :

— اونلر ، بنی بيلمز . بن اونلری بيلمم . بربريمزی قيروب كچيرمكده معنا وارمی يا ...

§

اعرابی‌نك بری ، يمنه والی اولور اولماز همه‌ن نه قادار يهودی وارسه حضورينه چاغيروب :

— حضرت عيسی عليه‌السلامی نه يابديكز ؟ ديه صورمش .

— ئولدوروب چارميخه كردك . جوابنی آلنجه :

— مادامكه اقرار ايتديكز . كشی اقراريله ملزمدر . ديه‌تی ويرمه‌دكجه سزی صالويرمه‌م! ديوب هپسنی زندانه آتديرمش .

§

وقتيله أسكی اصول كيميا كرلك يابارق آلتون بولمغه اوغراشان زيرزوپلر وارمش يابونلردن بری ، آيلرجه ، ييللرجه كيمياقاوانوزلری آراسنده عمرينی كچيره‌رك صوكنده خسته‌دوشمش . كوزلری بوزولمش. مراجعت ايتديكی دوقتور ايشی بشيوز ليرادن طوتدورارق نهايت تداويسی ايچين ايكی يوز آلتی ليرايه راضی اولمش. كيميادن آلتون يابمغه أوزه‌ن بوزواللی، ايچنی چكه‌چكه پارالری صايار كن ، دوقتورده كوله‌رك :

— كوردكمی كيميايی !.. ديمش ، ايشته كيميا بوكا ديرلر .

§

وقتيله قاضيلردن برينك حضورينه ايكی كشی كلمش. بری اوته كندن شويله دعوا ايتمش :

— بو آدامه امانت اولارق شو قادار پارا براقدم . شيمدی ايستيورم . انكار ايديور .

اوته‌كی ، بوكا :

— يالان سويليور . دينجه ، حاكم ، دعواجی‌يه دونمش :

— سن ، دالغين بر آدامه بكزيورسك . چيق كيت .. پارايی بو آدامه تسليم ايتديككی سويله‌ديكك آغاج آلتنه بر داها أيجه باق.. ديدكدن صوكرا باشقه دعوالرله مشغول اولارق مظنونی بر مدت بكله‌تمش . نهايت هيچ ارلماديغی بر صيراده آكسزين صورمش :

— عجبا ، او ديديكی آغاج آلتنه وارديمی ؟ حريف، كنديی طوپلايامايارق :

— داها وارمامشدر ، بورادن أپی اوزاقجه‌در . دينجه ، همان دعوايی ، اوته كنك لهنه حل ايده‌رك :

— بره ظالم.. پاراسنی آلمادم ديرسكده پارايی ويرديكی آغاجك نره‌ده اولديغنی ناصل بيليرسك ؟ ديمش .

§

وقتيله مغيره اسمنده بری وارمش . قورنازلغندن كنايه : «اكر بر مملكتك يدی قاپيسی طوتولمش اولسه مغيره ، حيله ايله بوتون قاپيلری آلت ايدوب چيقار» ديرلرمش . بر كون بو مغيره ، آكلاتمش :

— بنی ، كوچوك بر چوجوق آلداتدی . بر قيزله اولنمك ايسته‌ديكمی دويمش . كلدی . «خبر آلدم كه ، سن فلانك قيزينی

آليورمشسك . حالبوكه ، بن اونى بر أركك اوپركن كوردم »
ديدى . بن ده اونك سوزينه اينانارق قيزى آلمقدن واز كچدم. بر قاچ
كون صوكرا قيزى كنديسى آلدى . «سن بكا ، بويله بر سوز سويله مشدك.
ناصل اولدى بو ، يا ؟ » ديه صورديغمده ديدى كه :

— سويله ديكم يالان دكلدى . قيزى ، بر أركك اوپركن كوردم.
فقط ، بو أركك كندى ئوز باباسى ايدى .

§

حريفك برى چولده كيدركن بر اعرابى يه تصادف ايتمش ويانه
چاغيروب :

— كل برابر كيده لم. بويله لكله يول يورغونلغى دويمايز ، ديمش.
اعرابى، يانه ياقلاشديغى زمان، مصاحبه قاپيسى آچمق ايچين صورمش:

— اسمك نه در ؟

— اسمم مطر ، يعنى ياغموردر .

— كنيه ك ؟

— ابوالباران يعنى ياغمور باباسى در. بابامك اسمى فراتدر، اونك ده
باباسى صو باباسى در . آنه مه ام البحر ، يعنى دكز آناسى ديرلر .

يول آرقداشى اعرابيدن بو جوابلرى آلنجه :

— الله رضاسى ايچين ، سن بوراده براز بكله ... بر قايق تدارك
ايدوب كله يم. زيرا، سنكله قايقسز كيدرسهم، يولده غرق اولاجغمه
شبهه م قالمادى ، ديمش .

§

أسكى عاشقلردن برينه ، « نه ايشده سك ؟ » ديه صورمشلر .
شويله جواب ويرمش :

— قرق ييلدر هيچ بر ايشله اوغراشديغم يوقدر . ولاكين
بو مدت ظرفنده ، بر كره بيله باشمى قاشيياجق وقت بولامادم .

§

كيجه ياريلرينه قادار ايچوب نهايت باركير صيرتنده أوينه دونن
بر سرخوشك اوكنه صوباشى چيقمش :

— بويله وقتسز نره يه كيديورسك ؟ ديه صورونجه سرخوش
جواباً :

— بونى سن ، بندن اعلا بيلير كن ينه صورارسك . كيجه
خرسزلغه چيقان آدام ، بويله بەيكير اوستنده دولاشيرمى ؟ ديمش .

§

مؤذنك برى ، أذانى صاريغندن چيقارديغى بر كاغده باقار، اوبله
اوقورمش . محله لى حريفك جاهللكنه فنا حالده طوتولمشلر . «شونى
كيده لمده قاضى يه شكايت ايده لم » ديمشلر .

— السلام عليكم ياقاضى ... ديدكلرى حالده قاضى هيچ جواب
ويرمه مش ، كوزلكنى طاقوب جبه سنك ايچ جيبندن چيقارديغى اوزون
بر كاغده باقدقدن صوكرا :

— وعليكم سلام .. ديمش .

حريفلر بونى كوردكدن صوكرا قاضى يه شكايتى خاطرلرينه
كتيرمه دن چيقوب كيتمشلردر .

§

ينه آبدالك برينه ، باباسى سركه ايله زيتون ياغى آلماسى ايچين ،
أللنه بر شيشه ويروب بقاله قوشدورمش . كيدركن ده : « آمان
اونوتما ها ... سركه ايله زيتون ياغى .. » ديه تنبيهده بولونمش .

آبدال ، آلاجغی شیلر خاطرندن چیقماماسی ایچین ، « زیتون یاغی ، سرکه .. زیتون یاغی ، سرکه .. » دیه قوشارکن قارشیسنه بری چیقمش :

— نره‌یه کیدیورسك ، یاهو !..

— آمان صوص .. بنی شاشیرتما ..

و صوکراده کویا شاشیرمامق ایچین « جویز ، خورما .. جویز ، خورما .. » دیه یولنه دوام ایتمش .

§

تجاردن زنکین فقط صوك درجه‌ده خسیس بر آدامك مسرف اوغلو ، شوندن بوندن بورج پاره آلوب بر درلو ئوده‌یه‌مه‌دیکندن آلاجقلیلریله آکلاشه‌رق باباسنی دیری دیری مزاره کومکه قرار ویرمش .

نهایت بر کون ، حریفی یاقالایوب سن ئولدك دیه ییقایوب کفنله‌یوب تابوته یرلشدیرمشلر . تاجر ، هر نه قادار ، « یاهو .. بن ئولمه‌دم .. نه یاپیورسکز ؟ » دیه باغیروب چاغیرسه‌ده ، جنازه‌نك اطرافنده یوکسك سسله تکبیر کتیره‌رك فریادینی خارجه ایشیتدیرمزلر . نهایت تابوتی اوموزلایوب مصلا طاشنه قویارلر . فقط ، او اثناده ، اوصیراده کیفی حکملریله مشهور اولان حکمدار قره‌قوش ، او جواردن کچیورمش . تاجر ، قره‌قوشی کوردیکی کبی :

— آمان مولانا .. بنی قورتار .. اوغلوم ، آلاجقلیلریله برلك اولمش ، بنی دیری دیری مزاره قویاجقلر .. دیه فریاده باشلار . قره‌قوش ، تاجرك اوغلنه :

— باباکی نیچین مزاره قویاجقسك ؟ دیه صورار . اوغلی دیرکه :

— أفندم .. یالان سویلیور .. بز ، اونی ئولو اولدیغی حالده کومدك . غسل ایتدك . شو جماعت‌ده غسلنده حاضر دیلر . ایسترسه‌کز ، کندیلرندن صوروك ...

قره‌قوش جماعته دونه‌رك صورار :

— سز نه دیرسکز ؟

— أوت .. ئولو اولدیغی حالده غسل ایدیلدیکنه شاهدز . تاجر ، یالان سویلیور .

قره‌قوش ، بونی ایشیتدیکی کبی تابوتدن باشنی چیقاران تاجره دونر :

— شیمدی بز سنی تصدیق ایدوب‌ده بو قدر کشی‌یی یالانجی چیقارامایز . سن ، همان قبره کیرمکه باق .. زیرا ، سکا مساعده ایتدیکم کبی دیکر ئولولرده بویله دعوایه قالقیشیرلرسه مملکتده کومولەجك ئولو بولونماز .

حریف باغارکه و قره‌قوشدن‌ده فایدا یوق . اوغلنك بورجنی ئوده‌یه‌جکنه سوز ویریرده صاغلغنده مزاره کیرمکدن قورتولور .

§

آقشامجیلردن بری ، وقتیله استانبولده ، خلیج فنارینك کره‌مید محله‌سنده بر میخانه‌ده دمله‌نیرکن کولر یوزلو بر آدامه راست کلیر . و کیف حالیله :

— افندی ، دیر ، بن سزی طانیاجغم اما ، عجبا نرده کوروشدکدی ؟ فنارده فلان قهوه‌یه کلیرمیسکز ؟

— خایر ..

— بقله‌جی اوغلونه کلیرمیسکز ؟

— خایر ..

— بويوك «مسلم» ه كليرميسكز ؟

— حاير.. سز، بنى اولسه اولسه جمعه سلاملغنده كورمشسكزدر.

آقشامجى، بو آدامك پادشاه اولديغنى آكلاينجه، همان ميخانه‌ده كيلره دونمش :

— أى جماعت .. جنازه نمازينه كليرميسكز ؟ ديمش ...

§

بعضى كيمسه‌لر واردر كه انسان قونوشديغى زمان حظ ايتمزده نه صوغوق قانلى آدام ديوب كچر . ايشته بو قبيل آداملردن برى ، بر كون صوغوقدن شكايت ايده‌رك :

— بو سنه بوتون قيش صوغوق آلغينلغندن قورتولامادم ديه سويله‌نيورمش . تحفلردن بر ذات كوله‌رك شو جوابى ويرمش :

— خاير .. ياكلش .. سز صوغوغى بو سنه دكل، آنا قارنينه دوشديككز سنه آلمشسكز .

§

بويوجك بورونلو آدامك برى، بر كون سوقاقده آرقادن كلمكده اولان احبابنى بكلركن، اورادن كچن برقاچ دليقانلينك بورنى كوستره‌رك أكله‌نمكه باشلادقلرينى كورونجه، همن أليله بورنى طوتوب :

— كچيك چوجوقلر كچيك، ديمش، هر نه قادار بويوكجه ايسه‌ده يولى قاپاياجق قادار دكلدر .

§

منصور خليفه، شامى اشغال ايتدكدن برقاچ كون صوكرا اشرافدن بريله قونوشوركن ديمش كه :

— دقت ايده‌رميسك كه، مملكتكزى اشغال ايده‌لى برى، وبا خسته‌لغى، بورالره اوغراماز اولدى .

مستولى خليفه‌نك بو سوزى، شاملى‌يى قيزديرمش :

— الله، ايكى بلايى بردن مسلط ايتمز .. ديمش .

§

ايكى آدام، وقتيله دعوالرينى كوردورمك ايچين قاضى‌نك حضورينه چيقمشلر . بونلردن برى، كويا كنديسنى حقلى كوسترمك ايچين، حقيقتده ايسه، رشوت تكليفى مقصديله، أليله پارا اشارتى ويره‌رك :

— قاضى افندى، يوزومه باق . قاضى افندى، يوزومه باق . دير دورورمش .

قاضى، دعواجى‌نك يوزومه باق ديمه‌سندن ايشك ايچنده بر يوزلك پارا اولديغنى آكلامش آما، عجبا، «يوزليرامى، يوزغروشمى؟» بونى فرق ايده‌مه‌ديكى ايچون صورمش :

— يعنى، يوزوم، صارى‌مى ديمك ايسترسك ؟

— أوت، قاضى افندى .. صارى، صاپ صارى ...

حريفك رشوتله ايش كوردوره‌جكنى آكلايان اوته‌كى دعواجى همان آتيلمش :

— قاضى افندى، برده بنم حالمه باق .

مكر، بوده خالى تجارى ايمش . قاضى بردن ئوفكه‌يله تجاره دونمش :

— اويله‌درده (حال)ايكى بو آدام كبى لايقليجه نيچين آكلاتمازسك به حريف ! ديمش .

§

كورد آغالرى، كيجه‌لرى آرالرنده طوپلانوب حلوا صحبتلرى ياپارلرمش . ناصاسه بونلرك ايچنه كيردن بر كوردك، او زمانه قادار

آغزینی آچوبده بر کره‌جك بیله لافه قاریشماماسنه، قفس آرقه‌سنده قوجه‌سنی سیر ایده‌ن قاریسنك چوق جانی صیقلیرمش. بر کون دیمش که:

— آغا، هر کس، دورلو دورلو لاف ایدیورده، سن نیچین بر شی سویله‌میورسك؟

کورد، حاضر جوابلق ایتمش:

— قاری، دیمش. کورمیرمیسك، بنم خیرخامك یه‌نی وارمی؟

او زمانلر کورد آغالری اوزون یه‌نلی، خرقه‌لر کیه‌رلرمش. قوجه‌سندن بو لافی ایشیدنجه قادینجغز او کیجه‌دن تزی یوق، آغایه بر پارچه چولدن اوزون بر یه‌ن دیکمش.

ایرتسی کیجه، مجلسده آغالر، «بر قاچ کون صوکرا یاقین بر یره کوچ ایده‌لم» دییه قونوشورکن اوزون یه‌نلی کورد، مطلقا بر لاف سویله‌مش اولمق ایچین، قولنی صاللایه‌رق:

— کوچر ایسه کوچه‌روك. قالیر ایسه قالیروق. دیمش. او آقشام أوه دوندیکی زمان قاریسی همان بوینه صاریلمش:

— آها، بنم معرفتلی قوجام. دیمش. ایشالله یارین شالواریمی کسه‌یم‌ده حرقه‌که ایکی یه‌ن داها دیکه‌یم!..

§

ظالم پادشاهلردن بری، سراینك آولوسنده‌کی بویوك بو اینجیر آغاجنی چیچکلره کولکه یاپیور دییه‌رك کسدیرمش. بونی خبر آلان ندیملرندن بری، یاری شاقا، یاری جدی پادشاهه صوقولارق:

— الله بیلیر، چوق یازیق اولمش. برینك اوجاغنه دیکه‌ردیکز، دیمش.

§

دریادللردن بری، بر کون قولوبه‌سنده اوطورمش، قوروا کمیکی صویه باتیروب ییرکن زمانك حکمدارندن بر آدام کله‌رك خبرویرمش:

— سنی پادشاه ایستیور.

— بنم، پادشاهله ایشم یوق.

— جانم، بویله سویله‌مه... عمرك اولدقجه زوکورتلك یوزی کورمزسك.

دریادل، قورو اکمکی یمکده دوام ایده‌رك:

— سن، حکمداریکه سلام سویله.. بن، شو قورو اکمکله بر بارداق صویی بولدقجه حکمداره منت ایده‌مم، دیمش.

§

وقتیله کیلانلی، قریملی، آذربایجانلی اوچ آرقاداش حجه کیتمشلره بر آرالق، ایچلرندن بری کعبه‌نك قاپیسنه یاپیشمش:

— الهی یاربی دیمش. سکا ناصل شکر ایتمه‌لی؟ بکا بو مبارك طوپراقلره یوز سورمکی میسر قیلدك.. شیمدیلك شکرانه اولارق مالمدن جاریه‌م منکشه ایله عنبری آزاد ایله‌دم.

اوتکی‌ده عینی صورتله مناجاتده بولونارق:

— یاربی، دیمش، بن‌ده ریحان ایله سنبلی آزاد ایتدم.

صوکرا آذربایجانلی‌یه کلنجه:

— اللهم.. دیمش، بیلیرسك بنم نه منکشه‌م، نه عنبرم، نه‌ده ریحان ایله سنبلم وار. بن‌ده سنك اوغریکه اوغلوم محمدك آناسنی طلاق ثلثه ایله آزاد ایتدم والسلام!

حریفك بری تنبل و چاپاچول بر قادینه دوشمش. بر آقشام، أوینه کلوب یورغونلغنی آلمق ایچون اسکمله‌سنه اوطوراجغی صیراده،

اون نعله‌كنك كندى يرينه براقيلمش اولديغنى كورمش و همان
آلتك آصيلماسنه مخصوص دمير چيوى‌يه ايكى اليله ياپيشارق آصيلمش.
قاريسى :

— نه ياپيورسك ؟ ديه صوروبجه :

— كورويورم كه ديمش نعلك بنم يريمه اوطورمش . بن ده اونك
يرينه آصيلدم .

§

تيمورلنك، ايرانك فارس أيالتنى ضبط ايدوب شيراز قصبه‌سنه كلديكى
زمان ، مراق ايدوب مشهور عجم شاعرى حافظ شيرازى‌يى كورمك
ايسته‌مش . آلوب حضورينه كتيرمشلر . حافظ شيرازى دە او كونلرده
سفالت ايچنده بولونيورمش. تيمورلنك، حافظك قانسز يوزينه بر خيلى
باقدقدن صوكرا ديمش كه :

— أى حافظ . . بو حال نه ؟ محبوبنك يناغنده‌كى بنى ايچين
سمرقند ايله بخارايى باغيشلاياز حافظ شيرازى سن اولديغنه حيرت
ايده‌رم .

حافظ ، كوله‌رك :

— يا أمير... بنى فقر الغه‌دوشورن ده ياپديغم بو مقوله سفاهتلر
دكلمى يا؟ ديمش.

§

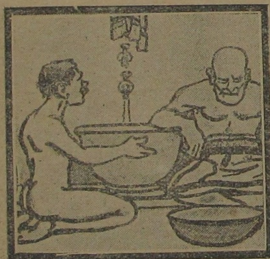
مصر علماسندن سفر جيلانى اسمنده بر ذات ، صدراعظم قوجه
راغب پاشانك قوناغنده مسافر بولونديغى صيراده، زواللى‌يه بر معذبلك
ياپمق ايسته‌مشلر و تازه انجيرك ايچنه عبدالسلاطين ديدكلرى قونلى
مسهلدن برر پارچه قويوب اوكنه سورمشلر . عرب ، سكز اون

انجيرى كمال لذتله يدكدن بر مدت صوكرا قيورانمغه باشلامش. فقط
هر قيميلدايشنده قوجه راغب پاشا ، عربجه «اوطور شيخم» معناسنه
« لاقعد ياشيخ !. » ديرمش . فقط زواللى آدامجغز ، بويله قالقه
اوطورا نهايت الك بويوك قباحتى ياپمش . صوك دفعه اولارق آياغه
قالقوب ده ينه « لاقعد يا شيخ !. » ديدكلرى زمان ، اوطورديغى
مقعدى كوستره‌رك يارى توركجه ، يارى عربجه :

— لاقعد .. آما ، لاخير و اللهى ، هذا مقعد.. ديمش !

§

بر امام افندى حمامده
ييقانيورمش . قارشيسنه
طانيماديغى بر حريف كلوب
چيريل چيپلاق اوطورمش.
امام افندى همان « حرامه
باقمايه‌يم ! » ديه كوزلرينى
قاپامش . پاتاواتسز حريف
اوزمان صورمش :

— نه زماندن برى ،
كوزلرك قاپاندى يا امام ؟

امام افندى كوزلرى قاپالى اولديغى حالده شو جوابى ويرمش :

— سن عورتنى آچديغك زماندن برى !

§

ابوالعياذ اسمنده بر عرب آكلاتيرمش :

— بنى بر چوجوغك محجوب ايتديكى قادار عمرمده محجوب

اولمادم . بو يدى سكز ياشنده بر چوجوقدى . حالى خوشمه كيتدى :

— عجبا ، باباڭ سنى بڭا صاتارمى ؟ كنديمه اولاد ايدينمك ايسترم .

چوجوق باشنى قالديراراق :

— بابام ، بنى سڭا صاتماز . فقط ، حقيقةً سن كبى بر أولاده رغبتڭ وارسه ، قاريڭى كوندريرسڭ . بڭا بڭزه‌ر بر چوجوغڭ چيقار .. ديدى .

§

بر خرسز ، بر أوه كيرمش . فقط چالاجق بر شى بولامايارق بر كوشه‌ده كومه‌له‌نمش بياض بر طوزى « اون » ظنيله باشنده‌كى تولبندى يره يايوب ، او توزدن كتيرمك اوزره صوفايه چيقديغى زمان أو صاحبى ده اويقودن اويانمش و صاريغى آلتنه آلوب ايچرى كيرمش . براز صوكرا خرسزده ، اون ظن ايتديكى شيئڭ كيره‌چ طوزى اولديغنى آكلايوب صاريغنى آلمغه كلمش ، باقمش كه ، صاريق يرنده يوق . ملول ، محزون دونركن أو صاحبى ده :

— يتيشيڭ ، أويمه خرسز كيردى ! ديه يايغارايه باشلامش .

خرسز ، آرتق بو قادارينى هضم ايده‌ميه‌رك :

— يوووق .. افندى حضرتلرى ، انصافسزلق ايديورسڭ . ديمش ، هانكيمزڭ خرسز اولديغنى ، ايكيمزده بيليرز ، شو قاداركه دوغروسنى سويله‌مك بڭا دوشمز .

§

أسكى پادشاهلردن برينڭ ألنه بر قاچ چيپلاق رسم كچمش . رسمى أويروب چه‌ويروب باقاركن كناهه كيرمك قورقوسيله ألندن فيرلاتوب آتمش :

— هاى الله مستحقنى ويرسين . بونلرده نه‌در ؟

اطرافنده‌كى دالقاووقلر ، تيز ألدن تداركلى بولونارق :

— يابانجيسى دكل ، تلاش بويورمايڭ ، بونلر قارى قوجه‌در ، ديمشلر .

بودالا پادشاه بو لافه قانارق :

— ها ، اويله ايسه زيانى يوق ، كتيرڭ بر أيجه باقايم ، ديمش :

§

عربستانده بر قيش كونى ، هوالرڭ چوق صوغوق كيتديكندن بحث ايديليركن ، حاضروندن برى صورمش :

— هوانڭ بو قدر صوغوق ياپماسنده‌كى سبب نه‌در ، عجبا ؟

— بيلميورميسڭ ، ديمشلر . عقرب برجنده‌يزده اوندن !

حريف ، عقرب اسمنى دويونجه اركيلمش :

— واى كافر حيوان واى ، ديمش ، ديسه‌كه ، آدامى يرده‌ده صوقويور ، كوكده‌ده ..

§

أسكى عرب خوجالرندن برى صباحلين أودن چيقاركن راست كلديكى بر دوستنه آكلاتمش :

— عمرمده بو كونكى قادار محجوب اولديغمى بيلمه‌م : قاپينڭ اوكنده ، بزم خاتونله قونوشوركن اوچ ياشنده‌كى اوغلوم أتكمه ياپيشدى : بڭا بر درهم ويرمه‌يه‌جكميسڭ ؟ ديه صوردى . « يوق » ديدم . « بارى ياريم درهم » وير ، ديه اصرار ايتدى . جيبمى بوشالتوب كوستردم :

— ايشته كورويورسڭ يا .. يالان سويله‌ميورم . بر شيلر يوق . بنم بو جوابم اوزرينه آناسنه دوندى ده :

— دنیاده واراجق باشقه کیمسه بولامادکمی‌ده بو زوکورت مولّلایی قوجه دییه آلدك .. دیدی .

§

بر قصیرالبصره صورمشلر :

— کوزیکه نه اولدی ؟

— سنك کبی ثقیل حریفلره باقه باقه ، نوری آزالدی‌ده بو حاله کلدی ، دیمش .

§

بدوی‌نك بری ، یابانجی بر قصبه‌ده دولاشیرکن آشجی دکاننده پیشمش بومبارلری کورونجه ایمره‌نیر کیده‌ر آلیر . برازینی یر ، برازینی‌ده داغارجغنه قویار . یولده کیده‌رکن داغارجغندن بومباری دوشورور . اوراده بومباره نه دیدیلدیکنی بیلمه‌دیکی ایچین ، ألینه بر بوستان پاطلیجانی آلمش ، « أی اهالی .. شوکا بکزر ، برشی بولدیکزمی؟» دییه چارشی پازار دولاشیرمش .

§

شاعر طاسلاقلرندن بری ، دوزدیکی صاچما صاپان مانیلری بر کتابه یازوب باصدیرمش . « وکنه کلنه اوقور ، ناصل بکندیکزمی؟» دییه صورارمش . هر کس بو حریفك یاوان شعرلرندن بیقوب اوصانمش . بر قیش کیجه‌سی ، ینه بویله اطرافنده کیلرده مارتاواللرینی دیکله‌تیرکن ایچلرندن بری دایانامامش و شاعر طاسلاغنك آزاجق دیشاری چیقماسندن بالاستفاده کتابی قالدیردیغی کبی اوجاغك ایچنه آتیویرمش . شاعر ، کلوب‌ده ، « هانی بنم کتاب ؟ » دییه صورونجه بو معذبلکی یاپان همان جوابی ویرمش :

— شیمدی‌یه قادار بو کتابی یریوزنده دیکله‌مه‌ین قالمادی . برازده کوکده‌کی ملکلر ، دومانندن استفاده ایتسین دیدك ، فنامی ؟

§

بر خسیسدن « دنیاده صبرلی آدام کیمه دینیر؟» دییه‌صورمشلر . خسیس‌ده « آچ اولدیغی صیراده ، قارشیسنه کچوب چشیدلی یمکلر ییه‌نك قالقوب باشنی قیرمایان آدام ، دنیانك اك صبرلی آدامی‌در» دیمش .

§

حریفك بری ، بر مجلسده علائیه‌لیلری چکیشدیریورمش . تصادفاً اوراده بولونان بر علائیه‌لی ، فنا حالده حدتله‌نه‌رك حریفك اوستنه یورومش :

— علائیه‌لی اولمقله نه اولور ؟ ایشته بن‌ده علائیه‌لی‌یم ، دیمش . چاپوج بهالی اولدیغنی کوره‌ن اوته‌کی ، ایشی طاتلی‌یه باغلایه‌رق ؛

— نه اولاجق ، دیمش ، هپکز قاضی اولورسکز .

§

کندینی پك آغیر صانان ابوالحسن آدلی بر آدم ، اوطوردیغی أوك بیتیشکنده‌کی أوه طاشینمق ایسته‌ین بر کیراجی‌یه ، « أوی قاچ لیرایه طوتاجقسك ؟ » دییه صورمش .

— آیده اوچ آلتون لیرا .. جوابی آلنجه :

— اووو .. آماده اوجوز ها . دیمش یالکز (ابوالحسن) ك قومشولغی بوندن فضله ایده‌ر .

§

حریفك بری ، دوستندن أکرتی بر به‌یکیر ایسته‌مش . اوته‌کی‌ده :

— بارکیرم وار اما ، سیاهدر .. دیمش .

— جانم سیاه آته بینیلمزمی ؟ دییه صوردیغی زمانده :

— مادام که، ویرمك ایسته‌میورم. بو قادار بهانه یتیشمزمی؟
جوابنی ویرمش.

§

سرسمك بری، دوقتوره کیتمش:

— صاقالمك قیللری آجیبور. نه یاپمه‌لی؟

دیه صیزلانمش:

دوقتور صورمش:

— نه ییدك؟

— اکمك ایله بوز..

دوقتور، بو جوابه فنا حالده قیزمش‌ده:

— نه دردك انسان دردینه بکزه‌ر، نه ییدیکك انسان ییه‌جکنه.. وار، کبر! دیمش.

§

ابو حوض اسمنده غایت چیرکین بر آدم، بر کون مشهور عرب شاعری أبو نواسك چهره‌سنی صارارمش بولارق:

— یا، أبو نواس، یوزك نیچین صارارمش؟

دیه صورار.

ابو نواس‌ده جواباً دیرکه:

— یوزومك رنکی برآز اول یرنده ایدی. سنی کوروبنجه صارادی.

— نیچین یا؟.

— سنی کوردم‌ده اسکی کناهلرم خاطریمه کلدی.

— الله الله.. بنی کوروبنجه اسکی کناهلرك نه‌دن خاطرینه کلیور.

ابو نواس — سنی؛ بو بد صورتله کوربنجه الله، آخرتده کناهلرم یوزندن بنی سکا بکزه‌ته‌رك حشر ایدرسه حالم نه اولور؟ دیه‌دوشوندم‌ده قورقومدن یوزوم صاراردی.

§

بر ارمنی پاپازی وارمش:

— الله فلان آدامی عشرتدن چکیرسین دیه‌مه‌لی. الله غداسنی شاشیرماسین، دیه‌لی!.. دعالك‌ده بر یولی، ارکانی وار، دیرمش.

§

هارون الرشید؛ وزیری جعفر ایله تبدیل قیافت بغداد سوقاقلرنده کزه‌رلرکن بر حریفك «هکیملك ایده‌رم. هر دردك چاره‌سنی بولورم» دیه باغیردیغنی کورورلر.

هارون جعفره:

— شو حریفك یانه کیت‌ده؛ بر لطیفه ایت.

امرینی ویرر. جعفر حکیم طاسلاغنك یانه وارارق «اوچ دردم وار.» دیه شونلری صایار:

— چکه‌مده‌کی قیللر آغریبور؛ قارنمده شدتلی بر قاراکاق حس ایدیبورم. برده ابی شیلر یدیکم حالده هپ کوتو شی چیقاریبورم. اکر بنی بو اوچ درددن قورتاریرسه‌ك سکا پك چوق احسان وار.

هكيم جعفره ديركه :

— بو اوچ دردلده چاره‌سنی بیلیرم . صاقاللرینی بر تراش ایده‌یم قیللرینك آغریسی همان کچر . قارننده‌کی قارانلغك دفعی ایچین‌ده بوغازینه بر قاندیل آصمق کرکدر . ایی‌شی ییوب فناشی چیقاریورسه‌ك بر کره‌ده چیقاردقلرینی یوت . امین اول‌که ؛ عیناً یدیککی چیقاراجقسك .

§

حریفك بری ، قومشوسی ، أکره‌تی قاشیق ایسته‌ینجه :

— بزم أویمزده أل ایله ییه‌جك شی وارمی‌که قاشیق تدارکنی دوشونه‌لم . دیمش .

§

أسکی خوجالردن برینه :

— دوندورما أیی شیمی‌در ؟ دیه صورمشلر . دیمش‌که :

— بزه کوره دکل . زیرا ، فرنکلر بوتون کون بالقله ، استاقوزله ، دورلو أتلرله قارنلرینی دویورورلر . اونلرك معده‌سی فورون کبی‌در . دوندورمایی چابوجاق اریدیر . لاکین بزم معده‌لریمز ، فنا تربیه اولدیغی ایچین صوغوقلغی دیشاری ووروده اداملك فیتیل بورنندن چیقار .

§

شام والیسی اولان (وصیف ترکی) بر اوالق فلاکته اوغرار . احبابلرندن محمد مالك ، قالقوب اوینه کیده‌رك کندیسنی تعزیه ایده‌ر . چوق کچمه‌دن محمدده باشنه بر فلاکته اوغرار . وصیف‌ده ، بو سفر اونك یاننه کیده‌رك دیرکه :

— عزیزم ، بن عجمی برادام . شیمدی سکا نه سویله‌یه‌جکمی

بیله‌میورم . کچن سفر ، بکا نه سویله‌دکسه ، بن‌ده سکا اونلری سویله‌مش فرض ایده‌رك متسلی اول !.

§

عرب شاعرلرندن ابن الرومی . کور برادملك تربیه‌سزجه سویله‌ندیکنی ایشیدنجه دیمش‌که :

— بوندن ناصل حیا اومولور ؟ حریفك اوتاناجق یری یوق .

§

فلاکته اوغرامش بر اعرابی ، زمانك امیرینه کیده‌رك کوردیکی حقسزلقلردن بحث ایله معاونت ایسته‌مش . فقط امیر الدیرمایه‌رق باشنی اوته طرفه چویرمش . ینه باشقه بر یرده ، امیرك یولی اوسته‌چیقوب شکایتده بولونمش . بو دفعه‌ده امیر ، کورمه‌مزلکدن کلمش . نهایت اوچنجی دفعه ، حریفی ینه قارشیسنده کورنجه :

— امان ، نه باش اغریسی ایمشسك سن . دیه ازارلاینجه جانه طاق ایده‌ن اعرابی :

— یا امیر . دیمش ، باش سن اولونجه ، بن اغریی‌نی نره‌یه کوتوره‌یم ؟ بو جواب امیرك خوشنه کیده‌رك حریفك ایشنی یولنه قویمش .

§

بر کنجی خرسزلق یاپارکن طوتمشلر . خرسزلغی ثابت اولمش هارون الرشیدك حضورینه کوتورمشلر . ثه‌لینك قصاص موجبنجه کسیله‌سنی امر ایتمش . اوصیراده ، اوغلنك یاننده بولونان اننه‌سی ، هارون الرشیده یالواروب یاقارمغه باشلامش . هارون « بن سنك اوغلنك الی کسمزسه‌م ، صوکرا کنهکار اولورم . چونکه شریعت بویله امر

ايتمشدر ، ديجه ، خرسزك اناسى ، هارون‌الرشيده دونوب تكرار يالوارمش :

— سنك ازمى كناهك وار . هركيجه تسبيح چكوب اللهدن مغفرت ديله‌يورسك . بو كناهلرك ايچنده وارسين بويله بر كنارده بولونسون . بوده ارالغه قاريشوب كيده‌ر . ديمش . بو سوزى هارون‌الرشيدك خوشنه كيده‌رك اوغلى اناسنه باغيشلامش .

§

حريفك برى دوقتوره كيتمش :

— اوچ قاريم وار . بوبره‌كم ، معده‌م ، بلم آغرييور . بو درددن ناصل قورتولملى ؟ ديه صورمش .

دوقتورده جواب ويرمش :

— دوقوز طلاق معجوننده‌ن هر صباح اوچر قاشيق ييرسه‌ك بر شيئك قالماز .

§

آداجغزك برى ، خسته‌سى ايچون ييللانمش سركه آرارمش :

— برنده ، يدى سنه‌لك سركه وار ديه خبر ويرمشلر . آرايوب بولمش :

— امان بكا براز سركه ..

— ويرمم . ديمش .

— نيچين ويرميورسك‌يا .. ديه صورونجه :

— شوكا بوكا ويره‌يدم ، بنده يدى سنه‌لك سركه قاليرميدى ؟ ديمش .

§

حريفك برى رؤياسنده شيطانى كورور . اوموزنده برچوق يولارلر وار . صاغنه صولنه باقمادن كيديور . شيطان اولديغنى طانير :

— هه‌ى شيطان ؛ دير ؛ بو اوموزنده‌كى يولارلر ، كيمك ؟

شيطان جواب ويرر :

— انسان اوغلنك يولارلرى . اكر بكا كله‌ين اولورسه بونلردن برينى بوينه طاقار ؛ كنديمه چكرم .

حريف ؛ بوقادار يولارك آراسنده كندى يولارى‌ده اولاجغنى دوشونه‌رك :

— آمان ، دير ؛ ايچلرنده بنم‌ده يولارم وارمى ؟

شيطان ؛ حريفك قيافتنه شويله اليجى كوزيله برباقدقدن صوكرا شويركه :

— سنك ايچين يولاره حاجت يوق . شويله بر اشارت ايده‌رم ؛ سن ارقه‌م صيرا يولارسز كليرسك .

§

ديلنجى‌نك برى ، بويوك بر قوناغك قاپيسنى چالمش :

— الله رضاسى ايچين بكا بر شى ويرك . بر پارچه اكمكه‌ده راضى‌يم .

— اكمك ، يوق . ديمشلر .

— براز يوغورت اولسون ويرك !.

— يوغورت يمك عادتمز دكلدر .

— جانم ، يمك قيرينديسى فلان‌ده‌مى قالمادى ؟ ديمش :

— قالمادى .

— بر بارداق شربت اولسه بارى ..

— بزده شربت نه آرار ؟

— هايدى ، هپسندن واز كچدك .. بر يودوم صو ايچه‌يم‌ده كيده‌يم .

— صو وار اما ، ايچه‌جك طاسمز يوق .

ديلنجى بو صوك جوابى‌ده آلدقدن صوكرا ، كوشه پنجره‌سنده كيف چاتان أو صاحبنه سسلنمش :

— يا ، نيچين بو قوجه بناده اوطوروريسك آ افندى ، ديمش ، قالقده برابر ديلنجيلك ايده‌لم ..

§

حريفك برى «پارا ، پارايى چكر !» قولنى ايشيده‌رك ، «عجبا صاحيدن پارا ، پارايى چكرمى ؟» دوشونجه‌سيله بر صراف دكاننك اوكنه كلمش . باقمش كه ، جامكانك ايچنده يوزلرجه صارى ليرا دوريبور . همان جيبندن بر مجيديه چيقارارق جامكانه اوزاتمش ، آراده بر جامه ووردقجه ، طاووقلرى يه چاغيرير كى : «كه .. بيلى ، بيلى بيلى ..» ديرمش . فقط او صيراده ، مجيديه‌ده ألندن قورتولوب دكانك آرالغنه دوشمزمى ؟ صراف ، طانيمادينى بر آدمك دكانى اوكنده بر شيلر آراشديرديغنى كورنجه صورمش :

— نه آرايورسك ، افندى ..

— جانم ، ديمش پارا پارايى چكر ديرلرآ .. بنده «عجبا بو سوز دوغرومى ؟» ديه تجربه‌سنى ياپيوردم . ولاكين ، بزم مجيديه‌ده اوستنه كيتدى .

صراف ، بو زواللى زوكورده شو جوابى ويرير :

— پارا پارايى چكر اما ، مجيديه ، ليرايى دكل ، ليرا مجيديه‌يى چكر ياورروم !..

§

وقتيله حريفك برى اسير بازارنده دولاشيركن ، بر جاريه‌يه كوزى ايليشمش . قيزه فنا حالده طوتولمش . اسيرجى او انده ايشى چاقارق :

— افندى ، ديمش ، بكنديكك قادار وار . الى ايشه ياتقين‌در . آلديغنه پيشمان اولمازسك .

فقط پازارلق اثناسنده ، ارايه كيره‌ن برى افندى‌يه ديمش كه :

— سن بنى طانيديغم ادم دكلسك و لاكين آلدانماكى ايسته‌مم . بو جاريه‌نك اوچ بويوك قصورى واردر . اولا ؛ بو جاريه جانى صيقيلدينى كى اودن چيقوب كيدر ؛ ارقاسنى ارامازسه‌ك بر داها ايزينى اله كچيره‌مزسك .

افندی شو جوابی ویرمش :

— آدام ... او برشی دکل . دوز دولاشیر ؛ ینه بکا کلیر . سن ایکنجی قصورنی سویله باقایم .

— او یورکن التنه برقاچ داملا قاچیریر .

— یعنی ، دوشکه صالیویریر دیمك ایسترسك . بزده دوشك یوق که . ناصل اولسه طوپراقده یاتاجق اولدقدن صوکرا وارسین ؛ ایشه‌سین . هله سن اوچنجی قصوروندن خبر ویر .

— اوچنجی قصوری شودر : الینه کچن شیئی سندن خبرسز قاریشدیریر .

— خرسز دیمك ایسترسك . مولانا ؛ هله بو طبیعتی پك ایشمه کلیر ، بزده قاریشدیراجق برشی بولامایجه باشقه‌سندن چالوب بزه کتیره‌جك دیسه‌ك نه ....

§

اسکی وزیرلردن برینك اوغلنه «بریسی وار ، طبقی سزه بکزیبور» دیمشلر . مراق ایدوب چاغرتمش . باقمش که تا کندیسی . لطیفه طرزنده صورمش :

— آننه‌ك ، بزم اوه صیق صیق دوام ایدرمی ایدی ؟

حریف ، لافك آلتنده قالمایه‌رق جواب ویرمش :

— آننه‌م اوندن چیقمازدی آما ، بابامك بعض وزیر قوناقلرنده باغچوانلغی واردر .

§

اسکی زمانك قیل قویروق قابادایی‌لرندن بری برکون قالتابان برحیوانی یدکندن طوتمش ، کزدیریورمش . کوره‌نلردن بری صورمش :

— بویله اوغورسز ، تنبل ، صیسقا حیوانه بینمك سکا یاراشیرمی ؟

قابادایی کوله‌رك دیمش که :

— بریسی هجوم ایده‌رسه قاچمام ، قاچان کشی‌یه هجوم ایتمه‌یه‌جك اولدقدن صوکرا بو حیوان بیله بکا چوقدر .

§

اختیار برآدمك بر اینکی ایله بر اشکی وارمش . اینك ، نه‌قدر صاغمال ، ایشکذار ایسه ، مرکب عنادینه اوقدر خسته وجانسزمش . اختیار اشکنك برآن اول ئولوب قورتولماسنه دعا ایدرمش . برکیجه ینه صباحه قدر جان و کوکلدن دعا ایتمش . صباح اولوب حیوانلره یم ویرمك اوزره آخوره کیتدیکی زمان ، نه کورسون . مرکب ، آکیروب دوریبور . بوکا مقابل ، کوزی کبی سودیکی اینك ، قالبی دینله‌ندیرمش . اختیار ، اوصیراده آخیرك اوکندن کچن کویلولره صورمش :

— آرقداشلر ، رجا ایده‌رم ، بونلرك هانکیسی مرکب ، هانکیسی اینك ؟

ئوله‌ن اینکی کوستروب «ایشته بو اینك ، اوته‌کی ده مرکب»

دیمشلر . بونك اوزرینه اختیار ، أللرینی قالدیرمش :

— هی ، یاربی .. دیمش ، سن بو کویلولر قدرده‌می بیلمیوردك؟ بن اشکك ئولومنه دعا ایتدم . سن أمدن اینکمی آلدك !.

§

وقتیله عرب قاضیلرندن بری ، « طوس ووروجی حاکم » دییه شهرت آلمش . سببی‌ده شو ایمش: دعواجی ایله مظنوندن هانکیسی حقسز بولورسه ، بو حاکم کریله‌یوب کریله‌یوب قارننك اورتاسنه قافاسیله طوس وورور؛ اوندن‌صوکرا حکمنی ویریرمش . طوس ووروجی قاضی‌نك شهرتی او وقتك پادشاهی دویمش . « بویله رذالت اولورمی ؟ » دییه حاکمك طوس وورماسنه بر تورلو اینانمادیغی ایچون بر کون قیافتنی ده کیشدیره‌رك محکمه‌یه کیرمش . حاکم او صیراده بر آلاجق ، ویره‌جك دعواسیله مشغولمش . حکمداری کوره‌مزلکدن کله‌رك بورجلویه صورمش :

— جانم ، سندینی انکار ایتمیورسك . دیمك شو آدامه قارشی بورجلوسك .

— أوت بورجلویم .

— او حالده ، بر یول کوسترده شو بورجندن یاواش

قورتول . مثلا ، آیده ایکی لیرا ویره‌بیلیرمیسك ؟

— ویره‌مم ، یا قاضی ...

— بر لیرا ؟

— اونی‌ده ویره‌مم . اون‌غروش‌ده ویره‌مم . قرق‌پارا بیله ویره‌مم .

— یکرمی پارایه‌ده دییه‌جکك یوق یا ..

— خایر . یالکز بر شرطله اون پارا ویره‌بیلیرم .

— نه‌در شرطك ؟

— آلاجقلی‌می حبس ایده‌رسکز اووقت هر آی بولوندیغی یری بن‌ده بیلیرم‌ده کندی ألیمله کوتوروب پاراسنی تسلیم ایده‌رم .

ایش ، بو راده‌یه کلنجه ، پادشاه دایانامامش‌ده دوغرولارق حاکمه صورمش :

— طوس ووراجقمیسك حاکم افندی ؛ یوقسه بن وورایم‌می ؟

§

حریفك بری ، بر کوله‌صاتون آلمش . کندیسی خاص‌فرانجلا یر ، کوله‌سنه یاپاغی أکمك یدیریرمش . کوله بوکا تحمل ایتمه‌یوب کندیسنی بر باشقاسنه صاتدیرمش . بو دفعه‌کی أفندیسی‌ده اون اکمکی یر وکوله‌سنه خالص کپکدن یاپیلمش أکمك یدیریرمش . کوله باشقاسنه صاتیلمش . اوده کپك اکمکی یر ، کوله‌یی آچ براقیرمش . بونك

خدمتندن‌ده قورتولونجه بر دفعه‌کی صاحبی‌ده نه کندی بر شی یر ، نه‌ده کوله‌یه یدیریرمش. بوده یمیور کبی کوله‌نك باشنه قوجا بر موم یاپیشدیریر . ایشینی آلتنده کتاب اوقور ؛ کوله‌ده صباحه قادار آچ آچنه جانلی بر شامدان کبی بکلرمش. بویله سنه‌لرجه صاحبنه شامدان وظیفه‌سی کورمش . أسیرجی بر کون کلوب :

— ناصل ، باشقا یره صاتیلمق ایسترمیسك ؟

دیه کوله‌یه صورونجه کوله شو جوابی ویرمش :

— خایر باشقه یره صاتیلیرسه‌م بو سفر کوزومی قاندیل ایدوب ایچنده فتیل یاقارلر .

§

سوزی ئوزی دوغرو بر توتونجی ، مشتری‌یه مال صاتارکن صاتیش یاپمق غیرتیله یالان سویله‌میه‌جکنه یمین ایتمش. بر کون ، دکانه ألنده مارپوجیله بر مشتری کلمش :

— ناصل ، دیمش ، توتونك أیی می ؟

حریف، بر کره دوغرو سویله‌یه‌جکنه یمین ایتدی‌یا.. دیمش که:

— اینجه قییم ، چوق باصما .. اولور اولماز لافه قولاق آصما ، اوستندن قورو آزالتما ، یانمازسه مال بنم !

مشتری پك اوقادار اینجه آکلاییشلی بر آدام اولمادیغندن توتونی

آلمش . فقط بر ده کوینده نه کورسون . توتون ، ایچلیر کبی دکل. چك بره چك .. نافله .

— همان ایرتسی کون دکانه دوشمش :

— به حریف . بکا نه دیه بو برباد توتونی یوتدوردك ؟ ایکی نفس چکه‌مه‌دم .

دیه باغیرمش ، آما دکان صاحبی جواب ویرمش :

— بن یالان سویله‌مه‌مه‌یه یمین ایتدم. دیدیکمك هپسی دوغرودر. سکا ، « اینجه قییم ، چوق باصما » دیمه‌دمی ؟ بونك معناسی اینجه قییلمش اولدیغی ایچین لوله‌یه چوق باصمغه کلمز ، دیمکدر .

صوکرا « اولور اولماز لافه قولاق آصما ! » دیدم . بو لافك‌ده حکمتی وار . لافه دالارسه‌ك آتشی سونر دیمکدر. « اوستندن قورو آزالتما ! » دیمك قورو اکسیلیرسه توتوندن خیر قالماز دیمکدر. به آدام. باشقا بر صاتیجی چیقارده مالنی بوندن فضله کوتولرسه بن ایکی ألیمی بیله کدن کسه‌رم .

کویلونك آغزی آچیق قالوب کری دونمش .

§

خرسزك بری ، بر أوه کیرمش . أیجه اشیا چالوب قاپیدن چیقارکن بر غلبه‌لغه راستلامش . شاید کورورلر و فرقینه واریرلر قورقوسیله اشیایی بر کناره براقدقدن صوکرا ألینه بر سوپورکه آلوب سوپورمکه باشلامش :

— بوراسنی نه‌یه سوپوریورسك ؟ دیمشلر .

— أوده بریسی ئولدی‌ده تمیزلك یاپیورم .

— یکی آما ایچریدن آغلاشوب باغیریشانلرک سسی ایشیدیلیور؟

— بن بورادن چیقوب کیتدکدن صوکرا ایشیدیلیر .

§

اسکی قاضیعسکرلردن بری زماننک دربدرلرندن بریله کیجه ، قومشودن دونیورلرمش . اوکلرنده، فنار طوتان ارمنی آیواز ، قاضیعسکر افندینک ایکیده بر ، یاننده کنه :

— صوص اویله سویله‌مه کاوور اولورسون دیدیکنی ایشیتمش. حریف‌ده مکر، قاضیعسکرک قوناغنه قاپیلانمازدن اول کلیساده زانغوچلق ایده‌رمش . بویله سیبسز کاوور اولوندیغنی ایشیدنجه غیرته کلمش ، فناری صاللایه‌رق افندینک یانه وارمش :

— الله عشقنه بو نه لافدرکه انسان «سویله‌نجه» کاوور اولیور ؟

دیمش ، قرق سنه کلیساده زانغوچلق ایتدم ، باباس بکا حالا کاوور اولامادک دیر ، دورور . بکا شونی اوکره‌تکده سویله‌یوب کاوور اولایم .

§

اسرارکش یهودی‌نک بری ، قهوه‌لرده بر قاچ اسرارلی سیغاره ایچدکدن صوکرا صیرتنده چاناق چوملک دولو کوفه‌سیله ، کندینی

یوقوشه ویریر . فقط ، براز صوکرا یورغونلق باش کوسترنجه بر کوشه‌یه چکیلوب دالغه‌یه دوشرمش .

یهودی بر کون کویا دالغانک تأثیریله کندینی زنکین اولمش ، خاخامک قیزیله اوله‌نمش کورور . آرقاسنده صامور کورک ، ألنده کهربار تسبیح دولاشیرکن کوزی بردن بره کوفه‌یه ایلیشیر . بر تکمه ووردیغی کبی کوفه‌یی شانغور شونغور آشاغی‌یه یووارلایه‌رق دیرکه :

— وای ، مروت اوغلو مروه‌تی . . ینه‌می قارشیمه چیقدک ؟

§

شیمدیلرده پک یکیسی چیقمیور آما اسکی زمانده ایکیده بر یالانجی پیغمبرلر توره‌ردی. ایشته بویله یالانجی بر پیغمبره‌ بر افندی «معجزه‌ك نه‌در؟» دیه‌صورمش. اوده :

— ایسته‌دیککزی یاپارم؛ دیه جواب ویرمش:

افندی قارشیسنده ال باغلایان ایکی کنج و تویسز کوله‌یی اشارت ایده‌ر :

— هایدی باقالم ؛ دیمش . معجزه‌کی کوستر . شو کنجلرک چکه‌سنده شیمدی بر صاقال پیدا اولسون .

یالانجی پیغمبر ، کوله‌رک ، قاپی‌نک طیش طرفنده بکله‌ین ایکی صاقاللی سرای خدمتجیسنی کوسترمش دیمش که :

— شونلرك صاقالنی بر دقیقه‌ده تراش ایدوب جاس جاولاق بیراقابیلیرم ، آما بونی تویسزلره یاپارقدر .

§

وقتیله دیلنجیلکی صنعت ایدینمش بر واعظ وارمش . بولوندیغی مملکتده اوندن فصیح وبلیغ کیمسه اولمادیغی ایچین ، زمانك حکمداری کندیسنی، جوار مملکتلردن برینه سفیر اوله‌رق کوندرمکه قرار ویرمش . یالکز ، بو وظیفه‌یه تعیین ایدرکن دیلنجیلك ایتمه‌یه‌جکنه ، کیمسه‌دن پارا ایسته‌میه‌جکنه

دائر کندیسنه یمین ویردیرمشلر واعظ یوله چیقمش ، کیتدیکی شهرده حقیله وظیفه‌سنی کورمش. فقط بر کون بویوك جامعده وعظ ایتدکدن صوکرا اوکنه مندیلنی یایمش ، ینه دیلنجیلك داماری قابارارق :

— ای اهالی . دیمش ، بورایه کله‌جکم زمان ، دیلنجیلك ایتمه‌مك ایچین بکا یمین ویردیردیلر واقعا ، بن کیمسه‌دن پارا آلمایه‌جغمه یمین ایتدم آما سزده ویرمه‌مکه یمین ایتمه‌دیکز یا .

§

بر آدامله یاتمقده اولان آرقاداشی آراسنده شو سوزلر کچمش :

— برادر نه یاپیورسین ؟ — یاتیورم . اوزون اوطوریورم .

— یا سسك چیقمیور؟ — بکله‌دیکم وارده اوندن . — بکی کوزك نیچون قاپالی ؟ — اسکیمه‌سین دیه قاپادم . — ایی آما خورلیوردك .

— خایر خورلامییوردم ؛ اویقویی قورقوتیوردم .

§

رذیل حریفك بری ، منلا جامی‌نك حضورینه کیده‌رك دیمش که :

— دون کیجه ، حضرت علیه السلامی رؤیاده کوردم ، مبارك توکوروکلریله آغزیمك ایچنی ایصلاتدی ، نه‌دیرسك حضرت ؟

منلا جامی ، هیچ تنیکی بوزمادن شو جوابی ویرمش :

— سنك یاکلشك وار . او حضرت ، محقق که سنك یوزونه توکورمك ایسته‌مش سن ده او آرالق آغزینی آچدیغك ایچون توکروکی آغزیکه دوشمش ...

§

بر قوماندان اوردوسیله اورماندن کچرکن ، بر آغاجك کولکه‌سنه یان کلش اختیار بر آدام کوروب یانته یاقلاشمش :

— بز دوشمان ایله محاربه‌یه کیده‌رکن سن بویله یان کاوب کیف چاتیورسك ها !

دینجه اختیار شو جوابی ویرمش :

— طبیبی دکلمی یا بونی بیلمه‌یه‌جك نه وار ؟ اویله تهلکه‌لردن قاچاسایدم بو یاشه کلیرمی‌دم آقوماندانم ؟

§

عرب شاعرلرندن بری بر کون مکه یولی اوزرنده احبابی ایله اوطوروب قیصراق سودندن یاپیلمش بر نوع ایچکی ایچرکن اختیار بر قادین کلوب یاننه اوطورمش . بر قدح راقی دولدوروب اوکاده ویرمشلر . ذوقنه کیدوب کولومسه‌مکه باشلامش . ایکنجی قدحده یوزی قیزارمش ، اوچنجی قدحده بر شرقی طوتدورمش . دردنجی قدحده نارا آتمغه باشلامش . بشنجی قدحده آدام عقللی سرخوش اولوب صورمش :

— بغداد ده بوتون قادینلریکز بوندن ایچرلرمی ؟

— أوت ، أیچرلر ! . .

جوابنی آلنجه دیمش که :

— اویله ایسه ، سزك ایچکزده باباسی کیم اولدیغنی بیلن کیمسه یوقدر .

§

زوکوردك برینه :

— نیچین بکار دوریورسکز ؟ دیمشلر .

— حزیزم ، دیمش ، بن ممکنی بولسەم کندیمی بوشایه‌جغم .

§

احمقك بری ، اوچ آدیملق یره بیله یایان کیتمزمش . بر کون ، یاننده اوچ درت احبابی ایله قونوشه‌رق کیده‌رکن ، بردن‌بره یورولمش :

— آمان ، دیمش . بن آرتق کیده‌میه‌جکم . بوراده بکله‌یه‌جکم .

— کیمی بکله‌یه‌جکسك ؟

— أشکی‌می . .

احبابلرندن بری دیمش که :

— حقی وار .. أفندی ، (اشك اولمانجه) کیده‌مز .

§

اختیار بر آرسلان خاستا دوشمش. آرتق ، اسکیسی کبی آوجیلق ایده‌مه‌دیکی ایچین اینه‌چکیلیر ، وحشی حیوانلردن خاطرینی صورمغه کلنلری بر حیله ایله‌یاقالار وپارچالایوب ییرمش . بر کون ، تیلکی اوجوارده دولاشیرکن « شو آرسلانك حالنی بر کره‌ده بن صورایم ! » دییه‌رك اینك قاپیسنه قادار کلمش ، اوزاقدن آرسلانه :

— ناصلسك ، شاهم ؟ دییه سسله‌نمش آرسلان ؛ تیلکی‌نك‌سسنی ایشیدنجه سوینمش آیاغنه برآو داها دوشدیکنی حساب ایده‌رك :

— ایچری بویورسه‌کا اولادم. بویله اوزاقدن مرحبا اولورمی یا؟ دیمش آما قورناز تیلکی جواباً دیمش که :

— آنم افندم ، کرچه حضوریکزه کیروب الکزی اوپمك ایستردم . لاکین ، قاپینك اوکنه قدر برچوق آیاق ایزی کوردیکم

حالده ایچریدن دیشاری چیقمش کیمسه‌نك ایزینه‌راستلامادم‌ده اونك اونك ایچون خاطریکزی بویله اوزاقدن صورمغی کندم ایچین داها خیرلی بولدم .

§

وقتیله عربجه بیلمز بر آدامی عربستانده بر یره قاضی یاپمشلر . بر کون ، بر دعواجی کلمش . تورکجه بیلمه‌دیکی ایچین دردینی عربجه شویله آکلاتمش : « کان لی نعجة واحده . . الخ » بو عربجه‌نك معناسی‌ده ، « أی قاضی.. بنم بر قویونم واردی ، برده ظالم قومشوم واردی . بو ظالم قومشو ، بنم قویونمی آلدی ، کسدی . دریسنی یوزدی ، أتنی یدی ، باغیرصاقلرینی‌ده طنبورا یاپدی » دیمکمش . جاهل قاضی بونی قرآن کریمدن بر آیت ظن ایتمش ، أللرینی کوکسنه قاووشدوراروق دیکله‌یوب « صدق العظیم » دیدکدن صوکرا :

— نه. دیمش، حاجی افندی.. شیمدی آکلات باقالم دعواکی .

§

حریفك بری ، جیبنده بش پاراسی اولمادیغی حالده بر آشجی دکاننه کیرمش قارنی کوزه‌لجه دویوردقدن صوکرا لوقانطاجی‌یه دیمش که :

— بورایه بریسی کلسه قارنی دویوردقدن‌صوکرا پارا ویرمه‌دن کیتمکه‌قالقسه ، نه یاپارسکز ؟

— نه یاپاجغز، قیچنه بر تکمه ووروب دفع ایده‌رز. زوکورت بو جوابی آلینجه ، همان صیرتنی قانبورلاشدیراروق چومه‌لمش :

— هایدی ، اویله ایسه ، وقت کچیرمه‌دن حسابی کوره‌لم .

§

شیمدی‌داهاحالا اوته‌ده بریده کوروجی ایله قیز آلوب ویررلر . بو عادت بر قاچ سنه اول مملکتك هر طرفنده واردی. اوزمانلرده بر کون‌خانمك بریسی اوغلونه آلمق ایچون تا اوزاق بر یره قیز آرامایه کیده‌ر . تعریفله، صاغلقله نهایت بر أوه کیره‌ر. أوك خانمی قیزینی مسافره چیقارير . مسافر خانم باقار ، باقار ؛ قیزی بك بکه‌نیر . ایچندن قیزی الماس پارچه‌سی کبی بولور . اوغلونه بك مناسب دییه حسابلار . قهوه‌یی‌ایچدکدن صوکرا قیزك آناسی ایله پازارلغه باشلار . بش آشاغی اون یوقاری قادینله چکیشه چکیشه اوغلان آناسی اولدیغی ایچون نازلانه ، نازلانه قیزی اوغلنه آلمغه راضی اولور . تام قالقوب کیده‌جکی صیراده قیزك آناسی کوروجی خانمه صورار :

— عفو ایده‌رسکز خانمجغم . عجبا اوغلکز نه‌جیدر ؟

قادین شو جوابی ویرر :

— شیمدیلك بر شی دكل آما كورولمش رؤیالری واردر .

§

عربك بری ، بیتلرینی آییقلارکن ، یاقاسنده کزینه‌ن بر پیره‌یه کوزی ایلیمش :

— هله شکر ، سواریسنی یاقالادق ؛ یایالر ، ناصیل اولسه چانطه‌ده ککلیك دیمکدر . اولا شو ألمزده‌کنی آتندن ایندیره‌لم ... دیمش .

§

کویلونك بری تارلاسنده چفت سوره‌رکن دره‌نك آغزندن « شاشدم آلله شاشدم ! » دیه بر سس ایشیتمش . برآز ایلریله‌یجه باقمش‌که ، اوزون بویلو ، شیطان باقیشلی بر آدام قارشیسنده کولوب دوریور .

— یاهو .. شاشدم آلله ، شاشدم دیه‌ن سنمیدك ؟

— أوت بن‌دم .

— نه‌یه شاشدك ، اویله ؟

حریف دیمش‌که :

— تك اوکوزله چیفت سورویورسك‌ده اوکا شاشدم .

کویلو ، باشنی آرقه‌یه چه‌ویروب بوبوندورقده‌کی اوکوزی تك قالدیغنی کورونجه اوته‌کی او کوزی آرامغه‌قویولمش . عودتنده‌نه کورسون بویوندوروقده‌کی تك اوکوزده صاووشمش . اوزمان ، ناصل یامان خرسزلرك ألنده قالدیغنی آکلامش‌ده :

— ایشته بو ایشه ، شیمدی بن‌ده شاشدم !. دیمش.

§

بکتاشی دده‌لرندن بری بیکلك شراب شیشه‌سنه « تزکیه‌سی بوزوق » دیرمش . سببنی صوردقلرنده : « چونکه ، کیمك ألنده کورسه‌لر ، ایچنده سرکه بیله اولسه ، شراب وار دیرلر . ناصل تزکیه‌سی بوزوق اولماز . » جوابنی ویرمش .

§

عباس خلیفه‌لرندن هارون الرشیدی انقباض فنا حالده صیقیشدیرمش . بر چوق علاجلر آلدیغی حالده بر دورلو پکلکدن قورتولامامش . بر کون ، ایشی ندیمی بهلوله آچارق :

— آمان برادر ، انقباضدن أولویورم . بونك بر چاره‌سنی بولسه‌ك آ ..

بهلول‌ده جوابادیمش‌که :

— اکر تختی بکا ویریرسه‌ك ، علاجنی یاپارم ، بو درددن قورتولورسك .

هارون الرشیدده ایستر ایسته‌مز بوشرطه راضی اولمش . بهلولك

یاپدیغی علاج سایه‌سنده انقباضی اگچوب ایلکه یوز طوتنجه مقاوله‌سی موجبنجه تختی ترك ایتمکه راضی اولمش. فقط بهلول او زمان کندیسنه شو جوابی ویرمش :

— وار ، تختك خیرینی کور . اویله بر آبدسته ده کیشیلن تختده بنم کوزوم یوق !.

§

حریفك بری ، پیغمبرلك ادعا ایتمش . قولندن طوتوب حضوره کتیرمشلر . رئیس صورمش :

— سن ، پیغمبرمشسك ، اویله‌می ؟

— أوت ، پیغمبرم .

— اویله ایسه ، بر معجزه کوستر که ایناناًلم .

— ناصل بر معجزه ایسترسك ؟

— مثلا ، بکا همان بر قاوون چیقار باقالم .

یالانجی پیغمبر ، دور اقلامش :

— پکی اما ، بکا بر ساعت مهلت ویر ، کیدوب کله‌یم .

— خایر . همان شیمدی قاوونی چیقارمالی .

پیغمبر طاسلاغی ، قیزمش :

— یاهو .. دیمش ، الله بیله دنیایی آلتی کونده تکمیل ایتدی . سن ، بکا یاریم ساعتلك مهلتی چوقمی کوریورسك ؟

§

عیاشلردن بری ایچین ، « الله ایچکیدن قسمتی کسسین » دیه دعا ایدیلدیکنی ایشیده‌ن باشقا بر آقشامجی دیمش که :

— بویله دعا اولماز . الله رزقنی شاشیرتماسین . دیه‌لی ..

§

خوجا هوالاندی ..

بر کون بك اوغلنده‌کی اپارتمانلردن برنده کبار بر ذاتی کورمکه کیتدمدی آپارتمانك بویوك قاپیسندن ایچری کیرنجه ، قاپیجیمیدر ، کهیامیدر ، هر کیمسه ، بر صیرمالی اثواب کییمش آدام بنی بر دمیر پارماقلقدن کچیردکدن صوکرا کوچوك بر اوطه‌یه آلیر : سوسلو بر اودا که ایچنده ایکی اوچ کیشی زور زورینه صیغیشه‌بیلیر .

دیرکن افندم ایچری بر مادمازه‌ل کیرنجه سرخوش کبی بر شیلر اولمایه باشلادم . عادتا ایچنده بولوندیغمز کوچوجك اودا ، یرندن اوینامشده هوایه قالقیورمش کبی صاللانوب یوکسه‌لیر . شاشیرارق کلمهٔ شهادت کتیریرم :

— ایواه!. ایواه !. ایواه !. یابن بوقیزه سودالاندم‌ده ئولویورم ، یاخود آنیقا بر قار فیرطنه‌سی چیقدی بزی بو أوله برابر هوایه اوچورویور ، ایواه!

دیرکن حالا طاتلی طاتلی باقوب کولن قیزه دیدم که :

— یوقسه سن ملائکه‌میسك‌ده بنی بویله هوایه اوچورویورسك قیز؟

قیزی بوسبوتون کولمه‌یاقالار ، خوجاصارصینتی آره‌سنده دوشمه‌مك ایچون قیزك بلنه صاریلیرکن هوایه اوچان کوچك اودا « زینق » دیه دورور . قیز دیرکه :

— بن ملائکه‌یم سنی ییلدیزلردن برینه چیقاردم . دنیادن اوزاقلاشدك . هایدی چیق !

فقط اودادن دیشاری چیقنجه کندیمی آپارتمانك اك اوست قاتنده بولدم وصوکرادن اوکره‌ندم که بو کوچوك اودا ، آپارتمانه

كلنلرى آشاغى قاتدن يوقارى قاتلره زحمتسزجه چيقاران ماكنه لى بر ير ايمش و آدينه (آسانسور) ديرلرمش !

يوقاريكى قاتده كوره جكم كبار ذاتك يانينه كيرنجه :

— آمان! ديدم ؛ بكا سلام ويرمه دن اول تميز بر دون ويريكز!

§

سرخوش داماد

يوزينه باقيلمايه جق قادار چيركين بر قيزك باباسى بر كون خوجا كزه درد دوكمكه كلير ده ، ديركه :

— آه خوجام. بو داماد اولاجق حريفله بنم حالم نه يه واراجق، كيجه كوندوز قتيل ، زيل زورنا سرخوش ! قيزيمى آلديغى كوندن برى هر آقشام ، أوه يا محله بكجيسنك قولنده يا بر حمالك صيرتنده، ياخود «شو ديوار سنك بو ديوار بنم!» ديه سنده له يه رك ، يالپا وورا وورا كليور . شو زقققيمدن ايچمه ديكى ساعت يوق. ياصديغك آلتنده بيله اللى درهملك شيشه دورويور . صباحلين كوزلرينى آچه مادن اول شيشه نك طپاسنى آچيور، بر چكيشده اللى درهمى يووارلايور . كور قانديل ياناقدن قالقيور . بن بو دامادم اولاجق حريفى داها بر كون بيله آييق كورمه دم . يا قيزم نه قادار شكايتجى بيلسه ك ! « خوجايه كيت دردينى آكلات ده شو سرخوش قوجا ايچون بكا بر عقل اوكره تسين. بن شونى ايچكيدن ناصل واز كچيريرم، سويله سين!» ديدى . بن ده عقل دانيشمايه سكا كلدم .

بو چيركين قيزك باباسى كولومسه يه رك ديكله ديكدن صوكرا صاقاللى صيوايه رق ديدم كه :

— بندن سنك قيزينه نصيحت اولسون، صاقين بر داها قوجاسنك سرخوشلغندن شكايت ايتمه سين، بر يه سين ، آللهنه بيك شكر ايتسين، زيرا او آدام آييق اولسه يدى، سنك قيزكله بر ساعت بيله ياشامازدى. قيزك ايچكى يه دعا ايتسين كه اونك سايه سنده قوجاسنك كوزينه پرده چكيليور ! .

§

ياهودينك بريسنه بر عسكر كلمش: ايكى آلتون كوستره رك :

— ياهودى ؛ ديمش . شو آلتونلره قونمق ايسترسه ك آل شو سلاحى. بنم يريمه بر هفته عسكرلك ياپ .

ياهودى ايكى آلتونه دايانامايه راق راضى اولمش . سلاحى آلمش ، اليسه لرى كيمش . فقط او هفته بر سفر چيقوب ياهودى طابورك ايچنده بر محاربه يه كيرمش ، يارالانمش ، خستاخانه يه ياتمش . دوقتور معاينه ايده ركن أولوب أولمه يه جكنى صورمش . دوقتور ديمش كه :

— اكر قورشون يننه كيرمه مشسه قورتولورسون .

بو سوزى ايشيدنجه ياهودى سوينمه يه باشلامش. دوقتور شاشيروب سوينمه سنك سببنى صورونجه ياهودى ديمش كه :

— بنم ذاتاً بنم يوقده قورتولدم ديه سوينيورم . هيچ بنم اولسايدى ايكى آلتون ايچون باشمه بو بلايى آليرمى ايدم .

§

كيجه قالمايه كيدەن بر مسافر أو صاحبنك يمك آلديرماديغنى كورونجه :

— بك افندى قسمت اولورسه يمكدن صوكرا نرەدە ياتاجغز . ديه صورار . أو صاحبى شو جوابى ويرير :

— بز يمك يەدك . سز ايستەديككز يردە ياتابيليرسكز .

§

رمضان حالى

جاهل بكتاشينك برينه « (آى) كورولونجه اوروج فرض اولور » ديمشلر . بكتاشى بولافى ايشيتديدى يا ، هيچ كوك يوزينه باقمازمش . بر كون داغه اودون كسمەيه كيتمش . آغاجك برينى بالطەلايوب يره سرمش ، آچيلان بوشلقدن آلتون (اوراق) كبى يكى (آى) ك پارلاديغنى كورونجه اوروجك كنديسنەدە فرض اولديغنى آكلايان بكتاشى دايانامامش دە :

— يا مبارك ديمش ، كلدك ، كلدكدە آغاجك آرقاسنەمى صاقلاندك !؟

§

بكتاشينك برينى پيدەيى قوقلاركن كورمشلردە :

— نه ياپيورسك دەدە افندى ديمشلر اوروجك سقطلاندى ؟

بكتاشى كولەرك :

— بن اونى هر ييل سقطلارم دە ديمش ، ينه بر كون شاشمادن كلير .

§

صوفينك برى اوروج كيفيله ألندە آلتون قامچيلى قيمتلى بر تسبيح ايله بايزيد جامعنك آولوسندە دالغين دالغين كزينيركن يان كسيجينك كوزونه ايليشمش . حريفك آرقاسنه دوشمش ؛ صاللاديغى تسبيحك بر اوجنه ياپيشمش . زواللى صوفى اوقادار دالمش كه تسبيحى براقيويرمش . يان كسيجينك كوزلرى پارلامش ، صوفيى يوقاردن آشاغى بر سوزمش ، باقمش : پارماغندە تك طاشلى پرلانطه بر يوزوك وار . آمان شونىدە چارپايم ! ديه دولاشمش . جامعك آولوسنك اوتەكى قاپيسندن چيقمش . كولەرك بوينه صارلمش . يوزندن اللرندن شاپير شاپير اوپمش . بالطبع بو آرالق يوزوكىدە آشيرمش . صوفى كندى كندينه :

— بن بو آدامى طانييورم . ديه دوشونور دوشونور ، بر تورلو بولامازمش . نهايت جامعه كيرمش ايكندى نمازينى قيلمش . صيره تسبيح چكمكه كلنجه ألنى جيبنه صوقمش ، تسبيح يوق . پارماغندەدە بر بوشلق حس ايتمش باقمش ؛ يوزوكدە يوق . صوكرا عقلى باشنه كلمش : آجى آجى كولەرك :

— شيمدى طانيدم ، ترەسى ! ديمش !

§

رمضان ديشارى بايرام ايچرى !

بر بكتاشى باباسى دركاهدە اوطوروركن اختيار بر قادين كلمش :

— دەدە افندى ! ديمش . بر رمضان ، بايرام اسمندە ايكى اوغلوم وار . بونلرى ئەولنديرەجكم . فقط ئەوم دار برينى ديشارى ويرمك اوتەكنى ايچرىيە آلمق ايستيورم . نجه ايكيسىدە بر ،

ایکیسی ده حقیقتلی . نه یاپه‌یم دیه دوشوندم، ایشك ایچندن بر تورلو
چیقامادم . سن نه دهرسك .

بکتاشی کوله‌رك :

— رمضانی دیشاری وه‌ر. او ناصل اولسه کچینمکی یولونه قوره.
بایرامی ایچری آل که نه‌وه شنلك کتیرسین !

§

آرادن بر ایکی سنه کچدی اما آرتق اول زمان اولدی . او کچن
زمانلرده مبارك رمضانی آیی کورونجه اعلان ایده‌رلردی. آیی کوره‌نلره‌ده
بش اون غروش هدیه ویریرلردی .

بر کویلو دایی رمضاندن أول آیی کوردیکنی مفتی‌یه سویلینجه
بخشیش آلاجغنی ایشیده‌رك همان مفتی‌یه قوشمش :

— مفتی افندی آیی کوردم بخشیشمی ویر !

دیمش . مفتی ألنی صاقالنه آته‌رق :

— پکی اما اولاد، نره‌ده کوردك، نه وقت کوردك، کوردیکك
زمان یاننده باشقه بریسی وارمی ایدی ؟

دیه صورونجه کویلی دایی صیقیلمش ، دوشونمش ، طاشینمش:

— واللهی خوجافندی . کوردم اما اوده بنی کورونجه اورمانه
صاووشدی ، کیتدی .

مفتی شاشه‌رق کویلو دایی‌یه صورمش :

— کیم کیتدی ؟

کویلو شاشقین شاشقین شو جوابی ویرمش :

— کیم اولاجق ، آیی .

§

ایشی عناده بیندیردی

اوروجسز بر آدام رمضان کلدیمی ، آرناوودلغه دوغرو یوله
چیقار «سفری»یم دیه اوروج طوتمازمش . بر رمضان ینه بو آدام
واپوره بینمش قارشیسنه بر آرناوود کلمش. اوطورمش. قاییغه اینمش.
آرناوودده برابر اینمش . تیره‌نه آتلامش . آرناووده آرقاسندن.
بینجه دایانامامش ده صورمش :

— برادر نره‌دن نره‌یه ؟

آرناوود غایت جدی :

— مملچته جیدیبورم .

— اسمك ؟

— رمضان .

دیر دیمز آداجغز کوزلرنی آچمش ده :

— های مبارك های ، دیمش . ایشی عناده بیندیردی. جهنمه‌ده
کیتسه‌م آرقامدن کله‌جك .

§

اونلر بزی طانیمیورلر آمما بز بیلیورز !

قوردك بری کویده آو بولوب قارنی دویورمق ایچون یوله
چیقمش . تام کویه یاقلاشدیغی صیراده صباح اولمش ؛ طاك یری
آغارمایه باشلامش . کویلیلر اویانمشلر . اركوزنی آلان تارلاسنه،
اینکنی آلان ماندیراسنه یوللانمش . قورت بو آیاق پاطیردیسنی
ایشیدنجه ایشك صارپه صاراجغنی آکلایوب کریسین کری‌یه داغه
دوغرو قاچمایه باشلامش . کویلیلر قوردك قاچدیغنی کورمشلر .

بری اوته کنه سویلیه‌رك داغك آلتنه طوپلانمشلرده قوردك قاچیشنی سیره دالمشلر . قورد برده آرقاسنه دونمش باقمش‌كه بر سورو انسان یریرینه :

— قورده باقك قورده !

دیه کندینی کوستریورلر . بو سسی ایشیتن قورد :

— یاهو ! دیمش، شو کویلیلرك ایچنده بن بر تانه‌سنی طانیمیورم. فقط اونلرك هپسی بنی طانییورلر .

§

وقتنده بر پادشاهك ندیمی قارشیسنده اویوقلارمش . کوزینی آچنجه پادشاه صورمش :

— آکلات باقالم . رؤیاده نه‌لر کوردك ؟

حرم آغاسی ندیم رؤیاسنی شویله آکلاتمش :

— بش بیك اودالی ایچنده ایکی بیك قیز بیك اوشاق ، خدمه ، آشجی اولان بر سرایم وارمش . ندیملرك بیکی بر پارایه. حاووضك باشنده یانمه قیزك بری کیدوب بری کلیر کن اویاندم.

پادشاه کوله‌رك :

— اویله یا . کوزلرینی آچنجه باقدك‌كه الده آووچده بر شیلر یوق .

دینجه ندیم شو جوابی ویرمش :

— سن‌ده کوزلرینی قاپاینجه بنم حالمه کله‌جکسین یا .

§

بریسی آرقاداشی طرفندن ضیافته دعوت اولونمش . ضیافته کیده‌رکن یولده کندی عمجه‌سنه راست کلنجه او :

— نه اولورسین بنی‌ده ضیافته کوتور .

دیه یالوارمایه باشلامش . دعوتلی :

— یاهو ؛ بو آدام سنی طانیماز ، ضیافته ناصیل کوتوره‌یم .

دیمش‌ده دیکله‌مه‌مش و یوله چیقمشلر . یولده بر باشقا آرقاداشلرینه راست کلمشلر . او :

— بن‌ده کلیرم .

دیمش .

— پکی ، بو ذات باقالم سنی طانیرمی ؟

دیه صوردقلری زمان بریکی :

— اوت .

دیه جواب ویرمش و ضیافت ویره‌ن ذاتك یانیه اوچی بردن دوشمشلر . أو صاحی بر کیشی دعوت ایتمش ایکن اوچ کیشی‌نك کلدیکنی کورونجه آصیل دعوت ایتدیکی آدامه بونلردن بریسنی صورمش :

— أفندم، عمجه‌مدر ؛ یولده راست کلدم‌ده آلدم، نزد عالیکزه کتیردم .

دیمش . أو صاحی باشنی صاللارکن اوته کنی کورمش .

— یا بو کاراته کیمدر ؟

دیه صوروبجه حریف یاننده کیلره :

— بن سزه أفندی بنی طانیر دیه‌دم‌می ؟ دیمش .

§

چنکانه‌نك عقلی

چنکانه‌نك بری برقیش کوننده بارینه‌جاق بر کوشه بولامامش. باقمش ده کز کنارنده برآغ ییغینی وار ، همن اورایه صوقولمش وآغك ده‌لیکلرندن پارماغنی چیقارارق :

— دیشاریده قالانلره الله امداد ایلیه ! دیمش .

§

چنکانه‌نك بری مملکتنده هیچ قار کورمه‌مش استانبوله کلمش . همشهریلرندن برینه مسافر اولمش. کیجه جانلری صیقیلمش سوقاقدن آرناوودك بری :

— مصر بوغدای قیتیر ، قیتیر !

دیه باغیریبورمش . چاغیرمشلر ، آلمشلر . او کیجه چنکانه مصر بوغدایك نه اولدیغنی اوکره‌نمش. برقاچ کون صوکرا قار یاغمایه باشلامش چنکانه قاپیدن چیقنجه کوکدن بیاض بیاض قارلرك دوشدیکنی کورونجه :

— هی اللهم دیمش سن ده‌می مصر بوغدایجیلغه باشلادك !

§

ایکی چنکانه قارلی ، تیپیلی بر هواده یوله چیقمشلر . أیجه یول آلدقدن صوکرا قار صیقیشدیرمش ؛ باقمشلر که یوللرینه دوام ایده‌مه‌یه‌جکلر، بر دیوارك دیبینه سپر اولمشلر . قیش شدتی آرتیردقجه بری چکلری تتره‌یه‌رك :

— ای اللهم ، دیمش ، ایکی غریب چنکانه‌یی دوندورماقله شرفك‌می آرتاجاق : اوته‌کی ایجنی چکرك :

— بو ایشه الله قاریشماز ، دیمش . بو شباطك خلط ایتمه‌سیدر .

§

چنکانه‌نك بری قارلی بر هواده یوروبه‌رك ادرنه‌دن استانبوله کلیورمش. تام ادرنه قاپیسی جوارینه کلمش شدتلی بر پویراز چیقمش. چنکانه تیر تیر تتره‌یه‌رك کندی کندینه :

— عقله طورب صیقدیغمك حکمداری دیمش ، شو طاشلری یره دیزدیروب قالدیرم یاپدیراجغمکه پویراز طرفنه بر دیوار چکدیرسه‌یدك اولمازمیدی !

§

آنا قیزدم ، کله‌می ؟

بر کویلو قیزینی کونلر ، سنه‌لر کچر ؛ برتورلو صاته‌مازلر. قسمتی چیقماز ، کلن کوروجیلر قیزی بکه‌نمزلر . اك چوغی قیزجاغزی ضعیف ، جیلیز ، رنکسز بولورلر . کویلونك قیزی ده کیتدکجه آرمود صاپنه دونرمش .

اك صوکنده قیزك آناسی برچاره دوشونمش. قیزینه دیمش که :

— کوروجیلر کلنجه سن ایچریده‌کی اوداده صوراتی مانغاله طوت . یاناقلرك أیجه قیزارسین ، قیزارسین صوکرا کلیرسك .

بزم کویلو آلق ، راستیق بیلمز . بواختیارده قیزینی کوزلله‌شدیرمك ایچون بوچاره‌یی بولمش .

کوروجولر کلمش . قیزهان ایچریکی اوداده مانغاله یوزینی یاناشدیرمش ،

آتشك اوكنده ایجه قیزمش ، قیزمش ، صورانندن آتش فیشقیرمایه باشلامش .

قیز مانغالده بكله‌مش ، بكله‌مش صبری توكه‌نمش ، آرتق دایانامامش . اوته‌كی اودایه ، آناسنه باغیرمش :

— آنا ، قیزدم كله‌م‌می ؟

§

بر مسافر یمك یركن باقمش كه بوتون یمكلر قاباق كبی شیلردر . صاحانلرك بری كیدوب اوته‌كی كلدكجه بو آتسز ، طادسز یمكلر ایچون او صاحبی مسافره :

— بویورك أفندم . خالص جنت طعامیدر .

دیرمش . صوفرادن قالقنجه مسافر صورمش :

— أفندم ، یمكلریكزك بویله هپسنی جنت طعامی آیرماكزك سببی نه‌در ؟

او صاحبی شو جوابی ویرمش :

— أفندم بیلمزسكز . جنت طعامی معده‌یه اینجه تسبیح چكمه‌یه ، تكبیر كتیرمه‌یه باشلار .

مسافر دایانامامشده دیمش كه :

— كشكه خورا تپسه‌لردیده ایچنده أت یمكی بولونسایدی .

§

بر مجلسده اوچ بش كیشی اوطورودركن بریسی یانده كنه :

— برادر ، سی دون بر یرده شوزمانده زیل زورنا سرخوشدر ، دییه ذم ایتدم .

دیینجه او آدام :

— افترا ایتمشسك . دون بن آغزیمه راقی قویمادم . كناهمی آلمشسین .

جوابنی ویرمش . بونك اوزرینه آرقاداشی دیمش كه :

— ضرر یوق . غیرتلی اولدیغنی بیلیرم ، آقشامه قادار اون مثانی قازانیرسك دییه بیله بیله كناهنی آلدم .

§

وقتیله عرب حكمدارلرندن برینك وزیری ، موظف اوردویه لزوم اولمادیغی قناعتنده بولونور وفكرینی حكمدارده‌ده قبول ایتدیرمكه چالیشیرمش . بر كون ، ینه بوندن بحث ایله دیمش كه :

— بز ، همان زنكین بر ملت اولمغه باقالم . عسكره احتیاج اولونجه پارا ایله طوپلاماسی یك قولایدر ، بیهوده یره ، اردو بسله‌مكه نه لزوم وار ؟

حكمدار اوزمان صورمش :

— بو ادعاكی تأیید ایده‌جك دلیلك نه‌در ؟

وزیر همان بر كاسه بال كتیرتوب :

— ایشته .. دیمش ، عسكر ، شو بال كاسه‌سی اوزرینه قونان سینكلر كبیدر . آلده بال اولدقجه سینك بولمق كوچ بر شیمی ؟

حكمدارك حضورنده بولونان دیكر بر وزیر ، پادشاهه شو نصیحتی ویرمش :

— سن بو وزیرك دیدیكنی قبول ایدرسه‌ك پیشمان اولورسك . صاقین اولا كیم ، عقله اویوب‌ده موظف عسكریكی پریشان ایتمه . .

چونكه ، پارا ايله عسكر بولامایاجغك زمانده اولور . حكمدار ، اوكاده « دليلك » « نه‌در ؟ » ديه صورونجه :

— هله آقشام اولسونده . . ديمش وقاراكلق باصنجه بر كاسه بال كتيره‌رك :

— ايشته ، بال . . . ديمش نيچين سينكلر اوشوشمه‌يوريا ؟ . .

§

يكی چری زماننده اوچ قاباداپی ، بر ميخانه‌ده ايچيورلرمش . ثاقب افندی اسمنده بر خوجاده ، تبديل قيافت ، آرقه‌سنی قاپی‌يه ويرمش ، دمله‌نيرمش . قاباداپيلر ، سرخوشلقله خوجايه ايلری كری لاقفلر سويله‌يوب صارقينتيلغه باشلارلر . خوجا ، بر ايكی لاحول چكر اما ، قاباداپيلرك اويله لاحولدن آكلار آدام اولمادقلرينی آكلاينجه ، داپيلره دونه‌رك ديركه :

— آغالر . . آكلاشيلان ، بز بوكون بوراده بر ديريلتی چيقاراجغز ولاكين ، سز ، بنی دوكرسه‌كز ، اوچ داپی ، بر صوفتاپی قاچيرمش ديرلر . فقط ، بن سزك بليكزده‌كی بيچاقلری آلوب‌ده هر بريكزی قاپی ديشاری ايده‌رسه‌م ، بر صوفتا ، اوچ قاباداپی ايله اوغراشمش ، اوچنی‌ده حقلامش ديرلر . أيسيمی كيدك ايشكزه . . . .

قاباداپيلر ، بوجواب اوزرينه آرتق اوراده ديكيش طوتدوراماية‌رق چكيلوب كيده‌رلر .

§

چوجوغك بريسی باباسنك ظلمندن ياقا سيلكرمش . بر كون آننه‌سنه ديمش كه :

— آننه ، بكا نه ويره‌جكسه‌ك وير بن حجه كيتمه‌يه قرار ويردم . اوغلانی باشندن صاومايه حاضر اولان آناسی ، فروندن يكی

كلمش ايكی اوقفا أكمكی اوغلنك ألينه صيقيشديرارق :

— شيمديلك بوندن باشقه بر شيئم يوق كه سكا ويره‌يم ، هايدی الله يولنی آچيق ايتسين . . ديينجه « پكی ! » ديوب قاپيدن چيقار . فقط براز صوكرا كيزليجه عودت ايدوب ، آننه‌سنك ياتاق اوطه‌سنه صاقلانير . آقشامه باباسی أوه كلنجه صورار :

— نرده ، بزم اوغلان ؟

— آه ، صورما افندی . . هله شكر باشمزدن دفع ايتدك . اوغلانی حجه كوندردم . . .

حريف ، بو خبره پك زياده ممنون اولارق سويجندن قاريسنه :

— نه . . . قاری ، دير . . بنی ناصل كوريورسك ، باقيم ؟

— سنی‌می ؟ . أللی سنه قاضيلق ايتمش بر آدام كبی كوريورم .

— اويله ايسه . سسله‌ن كه ، دنيا يوزنده نه قدر مظلوم وارسه ، بم طرفمه كلسينلر . تا كه هپسنك حاجتنی كوره‌يم .

قاريسی ده لطيفه مقصديله :

— قاضی افندی اوغراديغكز حقسزلغی تعمير ايده‌جك . . . كيمك بر شكايتی وارسه ، ميدانه چيقسين ! ديه باغيرنجه ، سدير آلتنده صاقلانمش اولان اوغلو ، قولتوغنك آلتنده ايكی اكمكله ميدانه چيقار :

— أی قاضی . . دير ، سن ، ابتدا اوغلنه ياپيلان شو ظلمه باق . . ايكی اكمكله بورادن مكهٔ مكرمه‌يه كيتمش آدام ايشيتدكمی ؟

§

بر زنكينك صوفراسنده مسافر اولان آدامه أو صاحبی صوفرايه قونان پاطليجانی كوستره‌رك :

— شو مبارك طعام الك اول ايمانه كلنلردندر .

ديمش . مسافر پاطليجانه برده‌فعه ال آته‌رق ساده صويه پيشمش

اولدیغنی كورونجه :

— بو یمكك ایمانه كلدیكنی كیم سویله‌مش . بو حالا كاووروم

دییه باغیروب دوریبور دیمش .

§

پوست ألدن كیده‌ر

كیده‌رمی كیده‌ر یا .

حكایه‌سنی بیلیرمیسكز ؟

هانی اوواده بر تیلكی‌نك

آلابیلدیكنه قوشدیغنی

كوره‌ن قورت آرقاسندن

سسله‌نمش :

— یاهو تیلكی قارده‌ش ،

نه‌در بویله تلاشك ، كیمدن قاچییورسك ؟

تیلكی باشنی چویره‌رك :

— باقدم كه ده‌وه‌لری آنغاریایه طوتیورلر . طابانلری یاغلادم ،

صاووشیورم .

قورت كوله‌رك :

— آلله ، آلله ! دیمش . آمما توحاف مخلوقسك . سنك ده‌وه‌یه

بكزه‌ر یرك وارمی یاهو ؟

تیلكی شو جوابی ویرمش :

— نه بیلیرسك برادر . بوش بوغاز چوق . شاید بریسی بنم

ایچون ده‌وه‌در ؛ دیرسه تیلكی اولدیغمی آكلاتنجه‌یه قادار پوست

ألدن كیده‌ر .

§

خوجانك زندوستلقلری

باغری یانیق قیز

سودا ایرماغی نره‌ده اولسه جوشار ؛ جوشار یا . آقله قارانی زور آییرد ایتدیکم کنجلکده راست کلدیکمه، کولکه‌سنی کوردیکمه عبابی یاقاردم . ساده کولکه‌سنی کوردیکمه‌دکل بر دفعه سسنی ایشیتدیکم بر یاورویه‌ده کوکل ویردم آ .

بزم باغچه‌ده‌کی آصمانك آلتنه کچر ؛ قومشودن کلن یانیق سسی یوره‌کم قاوورولا قاوورولا دیکلر، طوطی قوشی فارسی ماوال اوقیور صانیردم .

[قیز بر ایش ایشله‌یوردی]

بر ، بش ، اون کون یوزینی کوره‌دیکم بلبلك سسنه ووروولدم . آصمانك آلتنه چوکه‌رك بیتیشیك قفسك باغری یاقان قوشنی دیکلرکن بر کون‌ده کوردم . صاچلری بوکلوم بوکلوم اوموزندن آشاغی ایپك صارغیسی کبی دوکولیور ؛ نارین اللری بر ایش ایشله‌یوردی . بن دیه‌یم خوری، سن دی ملك . همان دورت بر طرفه صالوب قیزی ایسته‌دم .

— هانکی قیزی ؟

[حرم آغاسی بشیر]

دیه صورانلره یانیق یانیق ماوال اوقویان ، دیکیش دیکن ، صاچی اور کولی قومشونك قیزینی تعریف ایتدم . اوزمان آلیق آلیق یوزیمه باقوب‌ده :

— آیول او قیز هم دیلسز ، هم صاغیردر . شرقی اوقویان‌ده

اونلرك یانند‌ه‌کی حرم آغاسی بشیردر .

دیدکلری زمان کندیمی قالدیروب یردن یره آتمادیغمه چوق شکر. اما قباحت بنده : ایچنی کوره‌دیکك قاپالی قوطویه پی سورولورمی یه آدام ؟

§

ککلیك ایله طازی

انسانلق حالی بو یا. شیطانه فضله‌جه اویوب باشمده کوکل یللری اسدیکی کونلرده بر کون بر آرقاداشمه مسافر کیتمشدم . کیجه اوراده قالدم . صباح یاتاقدن قالقوب‌ده پنجره‌یه کیتدیکم زمان برده قارشی پنجره‌ده نه کوره‌یم :

آیك اون دوردی کبی بر ملائکه کوموش قفسده صاقلی بیلدیرجین کبی قارشیکی اوك پنجره‌سندن باقمیورمی ؟ صاری صاچلرینی آلتون تللر کبی اوموزندن آشاغی‌یه آتمش ، یاری بلنه قادار تنی پنبه زار کوملکك آراسندن سچیلن ، هله کوکسنده یورتی صوقدیغك کبی

[آلتون کبی صاچلری وار]

آدامه جنتك یولنی طوتدوراجق براولوق کورونن تازه‌می تازه ، قیطیر قیطیر بر قیز . ایشته تحفی کوزوده ، بندن آیریلایور. صانکه بر شیلر آکلاتیر کبی کولویور، الیله اشارتلر یاپیور .

قاواق ياپراغى كبى بوتون كوكدهم سوڭجدن تيترهديكى ايچون نه‌ياپاجغمى شاشيرمشدم . آما باشى ايله «هايدى !» ديه اشارت ايدنجه كنديمى طوپلادم. كيندم. أو صاحبنه كورونمه‌دن سوقاغه فيرلايوب كوشه باشنده كوزوم قومشو قيزك قپوسنده بوستان قورقولغى كبى بلكه ياريم ساعت بكله‌دم . نهايت نازلى يار چيقدى ، چيقدى آما آرقاسندن بنم كيجه قالديغم احبابك يانندهكى أودن‌ده چيت قيريلدم بر بك كوروندى . بن اسكله‌يه صالاپوريا ياناشير كبى خانم قيزك يانينه سكيرتيركن او بندن اول باشدن قارا ايتدى . بن طورنستانه مجبور اولدم .

آكلاديكز آ . . . بن صباح صباح چانطايه بر ككليك دوشدى ديه‌سوينيركن مكر او بزم نجره‌لك يانندهكى طازى‌يه اشارت ايده‌رمش .

§

زماننده بر قومشوم واردى . قوجاسى آلتمشلق ايكن قاريسى يكرمى بشنده يا وار يا يوقدى آما مباركك نه يوزينى كوردم، نه النى .

[قوجاسنك آرقاسندن كيده‌ردى]

أوندن ديشارى نادر چيقار ، چيقنجه يوزى كوزى قاپالى ، قوجاسنك آرقاسندن كيدر صوفومى صوفو بر قادين . هانى أتكنده نماز قيل‌ده جنتك يولنى بويلا .

ديركن افندم، كونلردن بر كون بزدن اوچ سوقاق اوته‌ده بر بكارك أوينى بردن‌بره پوليس باصدى . داها كون دوغمامشدى آما اورتالقده آغاريوردى. بر آهنك كه صورما. پوليسلر أوك باغچه اوستنده‌كى اوداسنه كيرنجه

اورتايرده‌كى ماصاده خامورسز راقيسندن سوكه‌نك بالق يومورطاسنه، فرانسزك شامپانياسندن موسقوفك قارا خاويارينه ، خياردن اشك طورپنه قادار ايچكيلك نه وارسه بولمشلر.

[بر جنبش كه دكمه كيتسين]

بر يانده‌كى مينده‌رده اركك‌لرى، اوته‌يانده نازك قاريلرى اوموز اوموزه مصادمه‌يه حاضرز وضعيتنده ياقالامشلردى . ايشك آنديقالنى اورتا يرده كوبك چالقالايان كوزى سورمه‌لينك بزم اختيار قومشونك قاريسى اولماسى دكلمى؟ واى قاحبه‌نالى‌واى. كوندوزلار ككلر بويمى كورور ديه‌سوقاغه چيقمايان بو قارينك كيجه قوجاسنى اويقويه صاليويرنجه‌ياباانجى أولرنده حمام قيافتيله كوبك آتديغنى او كره‌نديكم زمان كوچوك ديلمى يوتيوردم . خوروزدن قاچان قاريلرله، ياخود كندى آلتمشى كچمش ايكن يكرمى ياش‌ديشى چيقمامش يوصمالرله أوله‌نلره بزم قومشونك حالى عبرت اولسون .

§

هى كيدى روس قيزى

بر كون ، اوچ آرقاداش ، بك اوغلنده دولاشيركن جيوه‌لك بر روس قيزينه راستلادق . فقط، قيزده، نه قيزيا ... تازه قاورولمش شام‌فستيقى كبى، آغزده اريه‌جك جنسدن. چيتير پيتر بر قونوشماسى واركه، بلبلر يانده جيرلاق بوجكى كبى قالير. حاصلى كلام، خاراشو

[شام فستقی كبی بر روس قیزی]

خاراشو دیركن بو آناسنك كوربه قیزی ایله آكلاشدق. ولاكین، بز اوچ آرقاداشز ، او بر دانه‌جك قیز .. نه پایسه‌ق ، نه ایتسه‌ك دیركن یولمزك اوستنده بر اوتله دوشدك .

بر قیزی اوچ كیشی پایلاشامازیا. قیزه‌ صوردق :

— هانكیمزی بكه‌ندك ؟

خاراشو ، فیقیردایه‌رق « اوچكزی ده‌ بكه‌ندم » دیه‌زمی ؟ فتان قیز ، بونجه ییللق دوستلرك آراسنده معاذالله، قان چیقاراجق.

آما قیز ایچمزدن برینی بكه‌نسه ایدی داهامی ای اولاجاقدی ؟ اوراسنی بیلمم .

نهایت آرقاداشلردن بری آتیلدی :

— قرعه چكه‌لم . كیمه چیقارسه، او قالسین. اوته‌كیلر، طالعنه كوسسون .

قبول ایتدك . اوچ دانه كاغد یازوب بر مندیلك ایچنه قویدق . بونلرك ایكیسی بوش بر دانه‌سی دولو چیقاجق، دولو چیقان قیزی قازانه‌جقدی . بن ، بوكا راضی اولمادم . اكلنجه تمام اولسون دیه، «او ایكی كیشی ده، بو كیجه‌كی اكلنجه‌نك مصرفنه اورتاق اولسونلر» دیدم. بو فكریمی ده قبول ایتدیلر. مندیلك ایچندن كاغدلر چكیلدی. ایلك كاغدی حسنی چكدی . باقدق كه بوش . ایكنجی كاغدی ده ، روحی چكدی: ینه بوش... اوچنجی كاغدی آچمغه بیله لزوم كورمه‌دیلر.

خاراشو ، بنم حصه‌مه دوشمشدی . او كیجه‌یی ایشته اویله‌جه روس قیزیله بداوا طرفندن صباحلادم . اوته‌كی آرقاداشلره‌ده قارشیدن تیم ایتمك دوشدی . قیزدن محروم اولمق نه ایسه آما ، مصرف اون بش لیرایی آچنجه بزم آرقاداشلرده صورات ای‌دن ای آصیلدی . صباح چیقاركن حسنی دایانامادی :

— بوده ، بنم حصه‌مه دوشدی ! دیه خاراشونك اكسه‌سندن بر ثوپوجك آلدی . فقط بو پوسه‌ده هانی یا ، ویردیكی یدی بچق لیرانك همان یاریسنه بدل كبی كلدی. قیز، كندینی ناز‌ه چكركن حسنی آرقاسندن :

— خاراشو . . بر ثوپوجك داها ویرده آلاجق ویره‌جك قالماسین ! دیه باغیریوردی .

§

قیزیلجیق شروبی

محله‌ده اویونك دوزه‌نك اوستنه چیقان دلیقانلی یوقدی . برینه بشنه دكل ، طوپنه اویون اوینامقدن كیف دویار ، اونلر طوزاغه كیمك دوشوردیكنی آرار كن بن قارشیده «كاه‌كاه» دیه هپسنی دفه آلیردم آما بر دفعه‌سنده اونلرده بكا اویله بر اویون اوینادیلر كه طادی داماغمده قالدی دیرسه‌م یالان دكلدر . بر كون قهوه‌ده اوطورور كن كوچوك بر چوجوق الیمه بر كاغد طوتوشدوردی . هانی نازلی خانملرك المالسیه سینه‌لری كبی قوقان بر مكتوب ؛ باقدم باقدم . كوزلریمه ایناناما‌دم . اوته‌كی محله‌دن بر خانم او آقشام بنی اوینه چاغیریور ؛ یوانی ده

[وای باجی وای]

بيان ايديوردی . هی قارا كوزلو تاكريم؛ بو اكرام نره‌دن كلدی؟ دييه سوينيركن آقشام اولدی؛ اورتالق قاراردی . مكتوبك يازديغی كبی چوجوق كلوب بنی قهوه‌دن آلدی؛ دولاشدق، كيتدك . بر اودن ايچری‌يه كيردك . قاراكلق بر اوداده كوزينه قوربان قادينی كنديني بللی ايتمه‌مك كويا ناموسلو قالمق ايچون صباحلره قادار كنديني آيدينلغه چيقارمادی . آل تاككه وير كولاح صباحی ايتدك . برده صباحك آلاجه قاراكلغنده يانمده كنه باقايم كه مارسيق كوموری كبی سياه .

— وای باجی وای ! كيجه قارانلغنده كوزومه آتماده پارلاق كوروندك ها .

دييوب پاپوجلری آلينجه صاووشدم . قهوه‌يه دوشدم . محله‌نك بوتون كولخانيلری صانكه بنی بكليورلردی . ايشی چاقار كبی اولدم بنی فاقه باصديرانلر بونلردی . بريسی :

— نه او حضرت ! صباح صباح صوراتی نه‌يه اويله اكشيتيورسين؟

دييه صورونجه ايشی آلايه وورماقدن باشقا چاره يوقدی؛ شو جوابی ويردم :

— دون كيجه طاتلی بر خوشاف ايچه‌يم ديركن قيزيلجيق شوروبی ديكميشم‌ده اوندن .

§

دار آتدم ياهو

داها كوزومی يكی آچايه آليشديغم كونلرده بر كون يولم ازميره دوشدی . طانيدق كيمسه اولماديغی ايچون بش اون كون باشمی صوقاجق شويله براوطه آراركن عجائبجه بر سوقاغه صاپدم . آمما

[يارى بلنه قادار.]

توحاف شی‌به . صيراصيرا اولوكه‌هر پنجره‌سنده ياری چيپلاق قاريلر، بللرينه قادار اوزانمشلر سوقاقده كلوب كچنلرله يارنلق ايديورلر . بونه، بونلر نه ملتدر، بوتون كچنلر احبابلريميدر ؟ آكلامايه وقت قالمادی، بريسی سسله‌ندی :

— هيشت، مولانا، حضرت ! كل بو طرفه آراديغك بوراده وار .

باقدم، كوزينه قوربان قيزی، قاباق چيچكی كبی آچيلمش . دالدقجه باقدم، باقدقجه دالدم . كوزومدن كيرپيكمی چالاجاقمش كبی اوده باقدی :

— بوش اودا كز وارمی ؟ دييه صوردم :

— وار آلماسم، بويرون !

[اونه بوی، بوصدی]

دييه طاتلی طرفندن بر آچيليش آچيلدی كه آز داها چيرا كبی يانوب طوتوشاجاقدم . بنی قاپويه قادار قارشيلامايه‌ده كلدی آما هی يارادانه قوربان اولديغم او نه بوی اونه بوصدی او .

بن آليق آليق باقينيركن كافرك قيزنده‌كی ديل ايپك اوچقور كبی چوزولدی، باشلادی شاقيردامايه . آرتق ايشلك صوكنی دوشونمه‌دن كوزومی قاپايوب بر بسمله چكدم . ايچری‌يه دالدم . بركت كه كوزلريني قاپايوب بسمله‌يی چكميشم . كنديمی كريسين

كرى يه قاپى ديشارى زور آتدم ها. يوقسه ايچريده اطرافنى صاران قيزلر آزداها بر آيلق اوداكيراسنى بندن ياريم ساعتده صيزديراجاقلردى ياهو.

§

بايرام لاته لوقومى

هانى بعضى احباب أونده اون اون ايكى ياشنده بسلەمه، خدمتجى قيزلر واردر. سوكلوم پوكلوم قهوه كتيريرلر. يوزلرينه بيله باقمازسين ده ايكى اوچ سنه صوكرا قارشينه ديكيلنجه قاباق چيچكى كبى آچيلديغنى، سرپيلديكنى كورونجه آفاللار قاليرسين. ايشته وقتنده بر شكر بايرامى احبابلردن برينى زيارته كيتديكم زمان بويله

لاته لوقوم كبى بر قيز بكا شكر صونمشدى.

هى يارادانه قوربان اولديغم!.. چيفته قاورولمش، فيستيقلى لوقومى آليركن، شكر طاباغنك حذاسنده، پنبه زار كوملكك ايچندن كوكرجين پالازلرينك غاغالرى كبى سيورى پنبه ايكى باش كوزومه چارپمازمى؟ شاشيردم ده ياكلشقله ألمى طاباقدن داها اوته يه اوزاتوب بو الماسيه دوقونوويردم آما همان ده قورقوب چكدم ها. قيزه:

— صاقين افندى يه بر شى سويله مه!

ديه ده صيقى صيقى تنبيه ايتدم ولاكين نه فايدا. بش اون كون صوكرا ينه او قيز، بكا قاپى يى آچينجه:

— آمان قيز افندى يه بر شى سويله مه دك يا.

ديه صورديغم زمان بو يوصما بكا نه جواب ويرسه بكه نيرسكز:

— هيچ سويلمه مى يم. قاچ دفعه صوردى آما «أوت او افندى بنى صيقيشديردى ولاكين سويله مه ديه تنبيه ايتديكى ايچون سويله يه مم.» ديه جوابنى ويردم.

ديمزمى؟ ايشته طوى قيزلره صاتاشمانك جزاسى. بر داها نه او آحبابه اوغرايه بيلدم؛ نه ده سوقاقده كوردكجه آشنالق ايده بيلدم.

§

كنديمه كلدم آما ايش ايشدن كچدى

يوره‌ك ديديكك بنده ياپيلا جويزينه بكزه‌ر؛ ديشى پكدر، آما ايچى ده پك كه‌وركدر ها. ايشته بن بو كه‌ورك يوره‌كك جزاسنى بر كره چكدم. آكلاتايم ده ديكله‌يك:

اولدن تپه‌دن آشاغى صيجاق صو دوكولور كبى صيجاق بر كون يولمك اوستنه كوكسى، باجاقلرى، قوللرى بت بركت ياتاغى، كنجمى كنج، فيقيرداقمى فيقيرداق بر خانم قيز دوشدى. يولمز بر ايمش كه او كيتدى، بن كيتدم. او صاپدى بن صاپدم. او دوردى، بن ده دوردم. آما آرامزده ده زار كوملكى قادار يول قالمادى. نه دوردى ديه دوشونوركن بو كوربه قيز قارانفيل ياپراغى كبى تيتره يه تيتره يه آزقالدى يرلره دوشه جكدى.

[خانم قيز]

همان طوتدم. مكر بيچاره يه سوقاق اورتاسنده فنالق كلمش.

او آلتون ورقلى باشى، سروى بويى اوستمه ايليشنجه بنده درمان

قالمادی . « آمانك ياهو ، مسلمانلر امداد » دیيه نارایی باصدم . قیز
بنم نارام اوزرینه کندینه کلدی ، لوپ لوپ
کوکسنی چکدی . کل یوزینی مندیلی ایله سیلدی،
کیتدی. او کیتدی بن ده کندیمه کلدم. اوته بری
آلمق ایچون چارشی یه اوغرادیغم زمان عقلم
چاناغندن چیقیوردی . ایواه ؛ مکر اوستمه
دوشن قیز دکل ، شیطان ایمش ؛ برکت که

[باشی اوستمه ایلدی]

ساده کیسه‌می چارپمش . بزم کیسه‌نك یرنده یللر أسدیکنی کورونجه
کندیمی طوتماسایدم بوش چواللر کبی یره سریله جکدم .

§

آنادن دوغما يه ياهو

استانبولك فلوريا اسمنده مشهور بر دکز بانیوسی یری برده
آلتون قوم دیيه یکی آچیلان ساحلی واریا. کچنلرده هرکس صباحدن
دوماتس کبی قیزاردیغی بر کون اورالره
قاپاغی آتدم. آمان الله نه بر اونلر یاهو.

قادینلر ارککك آدم بابامزله حوا آنامزك
قیافتده دولاشدیغی یوبرلره کلنلر خامسی
بالیغی کبی همان صویونوب کندیلرینی دکزه
آتیورلر. آما چوغی ده بوبله یاریدن فضله‌سی
چیپلاق ، ساده شویله اوکنده بر قاربوز
قابوغی قادار یری قاپالی اولدیغی حالده قارایه
وورمش بالیق کبی سره سره قوملرك اوستنده یووارلانیور. حجابمدن

[بنمله برابر کلن بوصما]

اطرافه بن یان کوزله باقیوردم . حالبوکه بنمله بر زمانده بو عجائب
یره کیره‌ن بر بوصما ابتدا یاری اوطانه‌رق ،
آلنی کوکسنه طوته‌رق ، باجاقلرنده‌کی
چورابلری زورله چیقاراروق دکزه کیره‌رکن
چابوق آلیشدی ؛ باقدم اره‌ده اوته‌کیلر کبی
اوموزینی کوکسنی هوایه صالیوروب قاریشدی
کیتدی .

{چورابلرینی
چیقارامیوردی}

هی کیدی هی . بر زمانلر عورتك
بیله‌کنی چیپلاق کوره‌نلرك کوزی فال
طاشی کبی آچیلیردی . شیمدیکی ارککلره
باقیوردم : آنادن دوغما خوریلره بیله
آلدیریش ایتمیورلر یاهو .

§

آه قارانفیل خانم !

بر وقتلر محله‌نك یدی بلا بر کوزده‌سی واردی . صاچلرینك
آراسندن قارانفیل اکسیك اولمادیغی ایچون کولخان بکلر « قارانفیل
خانم » دیيه اسم طاقمشلردی . قارانفیل خانمك یوره‌کی یایلا جوزی
کبی سرت طبیعتی عرب قیصراغی کبی خاشاری، سوزی طوق ایدی.
اونك ایچون هرکس اوندن قورقاردی. آغزیکزه لایق یوف یوره‌کی
کبی وجودینه ، سوتلاج کبی بیاض تنه آیلوب بایيلمایان قالمادیغی
ایچون هپ اوزاقدن ، قورقا قورقا پیشنه دوشردك .

نهایت بو دول قادینك دویا دویا قوقوسنی آلمق بنه بکا نصیب
اولدی . زمان شیمدیکی کبی اولمادیغی ایچون بیك دفعه دوشوندکدن
بیك تورلو ترتیب آلدقدن صوکرا قارانفیل خانمی بر کیجه یاریسی

بابامك أوینه چکدم. آیاقلریمزك اوجنه باصا باصا مردیوه‌نی چیقدق. او کیجه صباحه قادار سوره‌جکم کیفه بیله‌نمش صوستالی چاقی کبی اوداده حاضرلانیرکن قارانفیل خانم بر یایغارا قوپاردی آما نه یایغارا، نه یایغارا.. یدی محله آیاغه قالقدی. یانغین وار، دیه محله‌نك طولومباجیلری قاپی‌یه طوپلاندی. بابام یاتاغندن صیچرایوب کندینی صوقاغه تدی. ایش آکلاشیلدقدن صوکرا صوقاغه آتیلان ابتدا بن صوکرا قارانفیل خانمدی ها. ایش آکلاشیلدی دیدم آ... قارانفیل خانمك آیاغندن بر صیچان کچدیکی ایچون باشمه بوذات کلمشدی.

[قارانفیل خانم
بویله بر قادیندی]

§

آز داها چارپیلیوردم یاهو

بزم وقتمزده شیمدیکی معرفتلرك چوغی کیزلی قاپاقلی یاپیلیر؛ بعض اولره پابوجلر الده، یاتاغان بلده، یارك اسمی دیلده کیریلیر، آیاق پارماقلرینك اوجونده یورونوردی. آما هر اوه دکل ها. شوهانی یوسکورمه‌بنلی پیلیچلرك اوینه بویله واریر؛ اوچ کون اوچ کیجه کولوب اکله‌نیردك. شونی ده سویله‌یه‌یم که اوزمانلر بر کیزلی پیلیجی اولمایان ارکك، قولاقسز اشك کبی عیب صاییلیردی.

[بریسی پیشمه دوشدی]

سوزك قیصاسی آقشهرك تونی دوکمش اوته‌کی خوروزلری کبی بنم ده آراده بربورنمی قیصدیردیغ تونه‌کم واردی. بر کیجه بو

تونه کده اکله‌نیرکن قاپی چالیندی. بزم پیلیچ قوشه قوشه کلدی، طیقاناطیقانا:

— قالق یاهو قالق، بزی باصدیلر. امان آننه‌مك چارشافنی صارده قاچ.

[صوکرا سنی چارپارم ها]

دیدی. دیدیکنی یاپوب آرقا قاپیدن صاووشدم. صیرتمده اسکی بر چارشاف، یوزوم کوزم قاپالی، سوقاغه کندیمی آتار آتماز محله‌دن بریسی اردیمه دوشدی؛ بکا لاف اتمایه باشلادی:

— وای انام وای؛ بونه بوی، بونه اندام. بونه قوللر، بونه بل، بونه بالدیر یاهو یارادانه قوربان اولدیغم. لوبیه‌ك لوبیه‌ك ناصل یورویور. سویله دینی سوه‌رسه‌ك، سن پریمیسك، جنمیسك؟

بو حریف ده‌لیك چوالدن لبلبی دوکولور کبی آرقامدن سویله‌نیرکن دایانامادم. یوزیمی آچنجه:

— بن پری اولورمی‌یم هیچ! دیدم. خالص اجنی‌یم؛ سزك قومشو قیزینی چارپمایه کیتدم آما وقت اویغون کلمه‌دی، صاوول قارشیمدن یوقسا سنی چارپارم ها..

بن بویله دیمه‌یه قالمه‌دی، بچه‌نك آلتندن صاقاللی کوره‌ن حریف آرقاسنه نفت سورولمش مرکب کبی صاووشدی کیتدی. بن ده قورتولدم.

کناه نیتنه کیتدی

چوجوقلغمده دده‌مدن بر لاف بلله‌دم: مرحوم «قادین آلی زهری بال، حرامی حلال قیلار» دیردی. بونك بویله اولدیغنی یاش فرقی آشدیغنی بر کیجه أیی‌دن أیی‌یه فرق ایتدم. او کیجه احبابلردن

برینك دوكوننده قالدق . أوك ایچی اوست اوسته هانی آری قووانی كبی دولوایدی . بزم قاری ایله آیری دوشدك . بكا بر آرالقده كوچوك بر دوشه‌ك سردیلر ؛ یالكز یاتدم . یانمده‌كی قپودن باشقه‌لرینك خورولتوسی ایشیدیلیوردی . كیجه یاریسی اویور كن بریسی آیاغمه باصنجه كوزلریمی آچدم ؛ اما حدك وارسه سسنی چیقار . سولون كبی برقادین تی‌یانی باشمدن كچدی . باجاقلرینك ، كوكسنك ، داها بیلمم نه‌لرینك قوقوسی او قارا كلقده بورنمه‌میس طیقانیر كبی طیقاندی . ایمان تاحتام كورك كبی قالقوب اینمه‌یه باشلادی . دیركن كوكسنك طبانجه‌لرینی یاغلادیغم قاریسی كلوب یانی باشمه اوزانمازمی ؟ هی آللهم دلی اولیورم صاندم .

[كیجه‌نك قارانلغنده

قولمی صاووردیغم كبی جنتك یولنی طوتدم . اسكی آغزه یكی طعام كبی یه‌دم ، یوتدم . اوندن صوكرا كندیمی صالیویرمشم . او كیدیش بو كیدیش ایرته‌سی كون كوزلریمی آچدیغم زمان برده باقدم كه بزم قاری یانمده یاتیور .

— نه‌یاپایم ، باشقه یر بولامادم هركسك عیبنی فلان دیكله‌مه‌دم ینه كلوب قوینه كیردم .

[برده كوزیمی آچینجه
بزم قاری

دیه جواب ویرنجه ایشی آكلادم . قرق ییلده بر شیطان بكا بر أیلك ایتدی‌ده عمارت فودلاسی كبی به‌له‌شدن بر اكرام یاپدی دیه سوینیركن مكر صوفرایه دوشه‌دوشه‌ینه بزم‌قاری دوشمش .

§

پری قیزی

انسان قسمی بعضاً هیچ خبری ، كناهی اولمادن كناهه كیره‌ر . ابلیسه اویمایه‌یم دیسه‌كده یارا ایتمز . نه یاپسه‌ك نافله . ایشته سزه بویله بر كناهمی آكلاته‌یم‌ده دیكله‌یك :

قارا كوزلو تاكرینك تكرلك قاندیلی كوك طاواننه آصدیغی یاز كیجه‌لری بزم « آقشهر »ك كیفنه دویوم اولماز . بویله بر كیجه آصما آلتنده حاصیره سریلیركن یانمه بر پری قیزی دوشدی . آمانه‌قیز ، أیلیكمی أیلیك . بر قوللری واركه یاننده كتن حلواسی فودلا كبی قالیر . دوداقلری طومورجق ، كردنی یومورطه‌یه باطیریلمش كه‌ورك .

[أیلیكمی أیلیك]

هله دیلی ، نه دیلدی او . بلبل‌میسك یا مبارك . [صاندم كه آصما دالنه طوطی قوشی قونمش‌ده طاتلی طرفندن سماعی اوقیور .

— ناصیاسك خوجاجغم ؟ [

دیوب‌ده او ألماسیه چشنیسنده تیتره‌ین قوللرینی بوینمه دولادیغی زمان قویوجی پوطاسنده قالای ناصیل أریرسه اویله‌جه حاصیرك اوستنده أریدم ، صویم [چیقدی . كری‌یه قالا قالا پوصام قالدی . آرتق كندیمدن كچمشدم . بایغین آیغین قایا باشنه آیی چومه‌لیر كبی حاصیره سریلدم ، اوزاندم . بر آز صوكرا صوراتمه صیجاق صیجاق ، آما دیكن كبی بر شی دوقوندی ، یریمدن [فیرلادم [. مكر بزم مركب

یوزیمی یالارمش . نه بری قیزی وار ، نه ده کولکه‌سی .. هپسی رؤیا .. هم ده رؤیالرك اك یالانی .

چوجوقلر عقلکزده اولسون : انسان قسمی بونك کبی کوزی آچیق ده رؤیا کورور. معرفت بونك یالانی، صاحبسنی آیرد ایتمك‌در.

§

هانی قارپوز کبی

وقتنده بکار برقومشوم واردی. آرپاجی قومروسی کبی دوشونور، صانکه اوله‌نمك ایچون قسمتنی بکلردی آما اك صوکنده کیدوب صورمادن، سؤال ایتمه‌دن «یان باقدی ، یورك یاقدی» دیه فیندق قوردی کبی برقیز آلدی. بوتون محله‌نك آچ کوزلولری قیزی اوزاقدن کورونجه:

— وای کافر حریف ! دیدیلر . دوردی ، دوردی ده طورنایی کوزندن اوردی .

نه‌مه لازم ، قیز آلله ایچون کوربه‌می کوربه . طومووجاق‌می ، طومورجاق. دیلندن بال آقار ؛ برسویله‌مه‌یه باشلادیمی آصمایه طوطی قوشی قونمش ده ماوال اوقییور صانیرسین. آما ایش بونکله بیترمی‌یا. برده نه‌نك نه‌سی‌در ، صاغلام آیاق قابیمی ، دکلمی ؟ صورماق یوقمی ؟

[یان باقدی، یورك یاقدی]

بزم بکار قومشو دنیا اوینه کیردیکنك اوچونجی کونی یاته دوشدی . دوکونه‌یه دردینی دوکمه‌یه باشلادی . مکر هر کسك فیندق قوردی دیه آغزینی صولانان قیز آشنافیشنه‌یه‌چوقدن باشلامش ، آغزی چوقدن صولانمش ، بزم قومشویه آرتیغی دایامش بر فیندیقجی ایمش .

الدن نه کلیر ؟ بواحبابه برایکی قورو لاقیردی ایتدم آما فایداسی یوق. قاری صاغلام چیقمادی دیه شو زمانده بوشانیرمی ، بوشارسه برباقادن کندی اوستنده‌ده قالیر . اونك ایچون ایوالله دیوب سینه‌یه چکمکدن باشقا چاره‌سی یوقدر. بویله کندی کندینه کیازه اولماماق ایسته‌ین آلاجاغی قاری‌یی آرار صورار؛ جاذی‌الاولنی آکلار، شویله برقاچ آی کولاهنی اوکنه‌قویوب دوشونور، اکنی ، بوینی طارتارده اوندن صوکرا آلیر .

[قارپوزی کسمه‌دن آکلامالی]

بو کون بر قارپوز آلیرکن ناصیل طارتوب یوقلایورسه‌ك ، برایجه اولچوب بیچوب قاباقمی، قان قیرمزیمی دیه باقیورسه‌ك قیز آلیرکن‌ده اویله باقاجاقسین. آما معرفت قارپوزك ایيسنی، کوتوسنی شویله بر باقیشده چاقماقده‌در ها .

صوفرانك اورتاسنه قویمادن ، داها کوفه‌ده بیچاغی ووروب‌ده قان‌قیرمزی اولوب اولمادیغنی آکلاماق هنر دکلدر . اونی بابا‌ك‌ده بیلیر . دیدم آ ارباب آدام مالی شویله بر کوزده آکلار، چیقار ایشك ایچندن .

§

آیملا اناڭ ایمشم ها

« قادینك صاچی اوزون عقلی قیصا » دیمه‌سینلر دیه قادینلر صاچلرینی کسیورلریا. داها صاچنی کسن قادینلره (زیرده‌لی) دیدکلری زمانده صیرما صاچلی بر یوصمایه کوکل ویرمشدم ؛ آما نه صاچدی او صاچلر به اولاد! بن دیه‌یم ایپك ، سن دی آلتون .

قارشیکی پنجره‌ده نار چیچکی کبی آچیلان قیز بو تل تل دیزلرینه قادار اوزانان صاچلری کونشه ویردیمی کوزلرم قاماشیر، کندیمی بریاندن اوبر یانه ووروردم. دردم، ایمام

[نه صاچدی اونلر]

شو ایپکلی بوخچانك ایچنده بورنمك دیره‌کنی قوروتمقدی. آیلرجه کوزله‌دم؛ کوزله‌دم‌ده هله بر کون اولرینك باغچه طرفنده او یوصمانك صاچلرینی قوروتمق ایچون پنجره‌دن صارقیندیغنی کوره‌بیلدم. هانی شو طاوشانه آتیلان طازی کبی کیمسه‌یه بللی ایتمه‌دن باغچه‌لرینه کچدم. کندیسی ایچریده بلکه‌ده اورکویه دالمش اولاجق که نه‌او بنم یوزیمی کوردی نه‌بن اونك یوزینی کوردم. اما آلدیرمایوب صاچنك دیبنه قادار سیکیرتدم؛ الی یاغماسین دیه آتشه طوتار کبی صاچك اوستنده برایکی کزدیروب اوقشامایه قالمادی، بوش چووال کبی طاقم صاچ المه دوشمزمی؟

توه، اوجاغك باتسین. مکر آیلردن بری کوزمده توتن، آلتونمی ایپکمی دیه بر تورلو قرار ویره‌مه‌دیکم صاچلر جانسز ببك کبی طاقما صاچ ایمش؟ ییقانمش ییقانمش‌ده قوروسون دیه پنجره‌یه سریلمش.

هی کیدی هی!.. بروقتلر قادینلر بزی ایشته بویله طاقما صاچلریله بند ایدرلردی. شیمدیکیلرده طاقما عقللریله بند ایدیورلریا.

§

کچن کون تراموایده اوطورورکن ایچری‌یه تللی قاواق یاپراغی کبی صاچلرینه قادار تیتره‌ین بر خانم قیز کیردی. قوللر، کردان، یوموق یوموق دیزقاپاقلری میدانده. آز قالدی بیاض صاقالمله کناهه کیریوردم. لاحول دیوب باشمی چویردم. بو لوقوم کبی قیز کیدوب کیدوب‌ده سیاه چرچیوه‌لی بر کنجك یانی باشنه اوطورمازمی؟ اما دیه‌جکسکز که سنك کبی تیریدك یاننه‌ده کلوب اوطورمازیا. اورامی اویله و لاکین سن برده بنده‌کی أسفی کورمه‌لی ایدك. یاهو وقتنده بزم یانمزه

[بروقتلر پنجره آردنده بکله‌شیرلردی]

بویله لانه‌لوقوم کبی چیکنه‌مه‌دن یوطولاجق برقیز کلوب اوطورسایدی شوروب چکیورجاسنه دیکله‌نه‌دن قوقوسنی امر أمرده یکی مصادمه‌یه کیریشن زیبك کبی خوشافمزدن آلتمزی ایصلاتیردق. داها دونه کلنجه‌یه قادار دیشینك قوقوسنی برساعت یولدن آلینجه بورنمزك قانادلری کوبك آتار، قارا قافس آرقاسنده کنجلر قادینك کولکه‌سنی بکله‌شیرلردی. شیمدیکی کنجلر یانی باشنده الماسیه کبی کوکسلرینی بورنك کمیکلرینه دایایورده آلدیریش ایده‌ن یوق. یا بز چوق انانی ایمشز، یاخود بونلر آغیزلرینك طادینی بیلمه‌یورلر. ایشك دوغروسنی آرارسه‌ك بز قناعتکار آداملر ایدك، آزه چوغه باقماز،

[شیمدی مالرك یاریسی میدانده ایکن آلدیران یوق]

نه قوپار یرساق ایوالله دییوب کچردك . شیمدیکیلر اویله بال قووانڭ اطرافنده دولاشمقدن برشی آکلامایورده قووانڭ دیبنه داری‌ا کوب اویله چیقیورلر . آرامزده‌کی فرقی آکلادیکز آ .

§

بالیق أتندن شاشما مولانا

استانبولده شیشمان بکلر جمعیت یاپیورلر ؛ آما شیشمانلغی قوقش یاغ طولومی کبی اوستنه مال ایده‌ن یوق . حقلری وارمی ، یوقمی ؟ اونی بیلمم آما قادینڭ لوپ لوپنه ، اوکه کلنه قافا طوتدیغم زمانلر سلاح یرینه کوکل چکردم . داها یکرمی یکرمی بش یاشنده ایکن هانی شو بورونه فیندیق فاره‌سی قاچمش ده قویروغی دیشاریده قالمش کبی دوورت تل بییق صاحبی اولدیغم زمانلرده طومبولی طومبول بر خانمه عبانی یاقدم . آقشهرك جایر جایر یاندیغی کونلرده بر کون صو باشنده اونی بر ساعت بکله‌دم . کلدی کلدی آما کشکه کلمه‌سه‌یدی . صیجاقدن بوتون أتلری کندینی صالیویرمش ، سونکر کبی صیزا صیزا، کوکسی نالباند کوروکی کبی اینه چیقا یانی باشمه دوشدی . آماهانی حمالڭ صیرتندن بر چووال پاتاتس ناصیل دوشرسه اوستمه اویله دوشدی . آز قالدی آلتنده پستیلم چیقیوردی ؛ «آمان!» دیه حایقیرمشم . اوست طرفنی بیلمیورم ، بایغین ، آیغین نه قادار قالدم ؛ فرقنده دکلم ، کوزیمی آچدیغم زمان یانمده‌کی أت ییغینی قورقودن صاووشمش کیتمشدی .

[أك أبی‌سی بالیق أتی]

او کوندن صوکرا شیشمانه توبه ایتدم . چیروز کبی ضعیف اولانلری ده تجربه‌یه لزوم یوق ، عقل وار یقین وار . ینه أك أبی‌سی قادینڭ اورتاسیدر و السلام .

§

چوروك آرموده دونرسین ها

بزم آنادولودن ، اوروم أیلیدن کیسه‌ده بر آز پاره‌ل طوپلایوب ده استانبولده خارجامایه کیده‌ن دایلره بندن او کود اولسون . استانبولی بال په‌نه‌کی صانماسینلر . اوراده اویله چیچکلر آچارکه دیکنی آدامه بر باتدیمی ، قرق ییل صیزار دورورسون . بویله چیچکلرك سوقاق باشنده برینه ، بشنه راستلارسین ؛ بر باقیمه ایلیك . یانیق کرم بیله ألنه صو دوکه‌مز صانیرسین آما ، آماسی وار . آلت طرفی چاپان اوغلو چیقار . نه‌دن اولدیغنی بر دییه‌یم‌ده جان قولاغیله دیکله . انسانك کوزینه پیه‌جك کبی باقار اونلر . نه‌ده کوزیا ، هر بری بادم کبی . میخلادیزه طوتولدم صانیرسین . کوزینه قوربان قاریسنڭ برده پیشنه طاقیلدکمی ؟ یاندیغك کوندر . مملکتدن یکی کلدیکنی کمرینه بش اون پاره‌ل صیقیشدردیغی أیدن أبی‌یه بیلیرلر . ابتدا سکا پك یوز ویرمز ، لاف آنارسین آلدیرمازلر .

[کوزینه پیه‌جك کبی باقار]

— آمان کوچوك خانم ، یوره‌کم یانیقدر . بز مملکتلی‌یز ، ساده شهر اوشاقلرینه‌می التفات ، بر آزده قونجا کزدن بز قوقلایالم به‌یاهو .

[مملکتده بویله دونر]

دیرسین ؛ ینه متەلیك ویرمز. صیراسی کوزلر ،
کوزلرده طورنایی تام کوزندن وورور . سنی بك
اوغلونك بر اوداسنه آتار . ایرتسی صباح کندی
آیاغکله اونك پیشی صیرادکانلری دولاشیر، اسقارپین،
آلدیوەن، قوماش دیرکن بش اون پایەلدن چیقارسین.
بونلر نه ایسه آما اوچ درت کون صوکرا برده
قیریق دستی کبی دیبندن صیزمایه باشلادکمی ؟
« آمان آلله » دیه باصدیر نارایی آما نه فایدا .
اون کون اول مملکتدن اوقلاوا یوتمش کبی دیم دیك بوله
چیقان دایینز قیریق دالده چوروکی صولانان آرمود کبی صوپایه
دایانه دایانه کیدەر ؛ مملکتده بویله دونرلر .

§

جنت اوکوزینك قیزی

دلی یه هر کون بایرام دیەمەلی ، دلی قانلی یه هر کون بایرام دیەلی.
کنجلکمده اله آووجه صیغماز خاشاریلردن ایدم . برقوربان بایرامی
کونی هیچ اونوتمام . اوده یالکزدم . محلەده « جنت اوکوزی »
دیه طاقیلدیغمز کندی حالنده برآدامك اونده کوزەل طاتلی براولادلق
قیزی واردی . بن کوشه پنجرەسنده اوطورورکن عایشه اسمندەکی
بوطاتلی قیز الندە برزنبل سوقاغك باشندن کوروندی. دیدك آ کنجلك
بو . قان قاینار ، جان اوینار . پنجرەدن لاف آتیویردم !
— قوربان ئولەشدیرمکدنمی کلیورسك ؟ دیدم . هیچ سس
چیقارمادی . بوسفر برطاش داها آتدم :

— مولّلا نصر الدین سکا قوربان اولسون قیز.
بولاغه ایلکدن قیزدی. یاناقلری آل آل اولارق سویلەندی :
— بوینوزلو قویون آرامیورم . وار چومەز کیت ایشنه .
ولاکین ، بن‌ده پیشینی براقدممی یا. هیش پیش دیرکن بایرامك
ایکنجی کونی آقشامی ایچین قیزدن سوز آلدم . کویك کنارندەکی
چینار آلتنده بولوشدق. قارشیلقلی آیلوب باییلیرکن، آغاجك آرقاسنده
بر حیشیلتی قوپدی .
— آمانك بو کیم اوله عجبا ؟ دیه یرمدن صیچرادم . فقط
سوءالیم آلدیریش ایتمەدی .
— بزم قوجه اوکوزاولاجق. قیره چیقدیغمزمان قوقومدن آلیرده
بویله کویك باشنه قادار آرقەمدن کلیر ، دیدی .
تکرار محبته قویولدق. اوسوزولدی ، بن بوزولدم. اوئوزولدی،
بن سوزولدم . باشلادق ، طاتلی طرفندن مانیلر دوزمکه . دیرکن ،
آرقامزدن آیاق سسی ایشیدیلمزمی ؟ بوسفر ، بن باغیردم :
— آمان ، عایشه قیز . . بوسنك قوجه اوکوزك آدیم آتیشنه
بکزەمیور .
بردقیقه کچمەدن ایکیمزكده آغزی آچیق قالدی : بوکلن قوجه
اوکوز دکل ، عایشه قیزك باباسی « جنت اوکوزی » ایدی . باشنی
ایکی یانه صاللایه صاللایه کلدی . صوکرا ، بزی کوسەمن قویونی
کبی اوکنه طاقوب آلنده صوپاسی ، کوده کوده کویه کتیردی .
برهفته صوکرا داوول زورنا ، نکاحمز قیلدی. عایشه قیزه کردکه
کیردیکم کیجه دیدم که :

— الله سلامت ویرسین. بابالغك اوستمزه کلمه‌یدی بزده بویله قاووشامازق. اما اوده بوینوزینی چاربمادن کویك ایچنده کزه‌مزدی یا.

§

یوزمه‌دن یوزمه‌یه فرق وار

تام یوزمه زمانی. مملکتك قادینی، قیزی، کنجی، اختیاری صیجاقدن تپه‌دن طیرناغه قادار ایصلانمایه باشلاینجه تنلرینی دکزده قورودمق معرفتنی اوکره‌نیوردی.

[دکز کنارنده‌کی دالیانلر]

هر کونی تعطیل اولان خانملری هیچ صورمایك: دکز کنارلری آللهك کونی صباحدن آقشامه‌قادار دالیانله‌دولوب بوشالیور. صانکه بالیق ایستیفی.

کوکسك شویله ایکی اوجندن ایلیشمش‌ده تازه درینك‌اوستنده کزکینلکدن چاتلایاجاقش کبی توز پنبه‌سی براورتو دیزقاپاغندن برقاریش یوقاری‌یه قادار نازك تنی کویا اورتیور. ساحللر بو قیافتده دکز پریلریله‌دولوب بوشالیور.

کچنده احبابلردن برینه بوتون خانملرك یوزمه‌یی نه چابوق اوکره‌ندکلرینی صوردم. بکا دیدی که:

[بزم کیسه‌یی یوزیور]

— مولانا شیمدیکیلر یوزمه‌یی آنادن دوغارکن اوکره‌نیورلر. اکر بنم قاری صاغ قالسه‌ایدی شیمدی صیرا بنم دریمی یوزمه‌یه کلیردی.

— او نه‌دن یاهو؟

— نه‌دن اولاجاق. بزم کیسه‌یی‌ده یوزدی، یوزدی دیبنه‌داری اکدی‌ده اوندن.

§

خارطه‌ده بوده یازیلیدر دایی‌لر

بعضی خانملر وار، که برکره اللرینه دوشدکمی آلتونی قولوچقایه یاتیروب پارا کسمه‌یه باشلاسه‌ك بنه ایکی یاقانی بر آرایه کتیره‌مزسین. بزم کویلو دایی‌لردن برینك ایشته بو جنسدن تپه‌لی، پاچالی بر جنس طاووقله آل آله ویردیکنه شاهد اولدم. کویده ثمره آلتونلری صیرالایه‌راق استانبوله دوشن بو دایی بر شیشلی یوصماسنه ابتدا کوکلنی، صوکراده کمرینی بوجا ایتدی.

قیز آماسیله آل برلکی ایتمش، صامان آلتندن صو یوروتور طاقدن ایدی. اولرینك شویله بر اوداسنه کیراجی دیه کیره‌ن دایی‌ده پاپه‌لك غنی اولدیغنی داها کوزندن سزوب زواللی‌یی یره وورمایه قرار ویریرلر. شیشلی یوصماسنك بلدن یوقاریسی بر یودوم صو، بلدن آشاغیسی برچاناق آلماسیه اولدیغی ایچون دایی‌نك‌ده باغلری چوزولور. آل نا ککه ویر کولاح، بو چام یارماسیله شام فستقی استانبولك داغنه، طاشنه طیرمانیرلر، قیز بر کیجه یاریسی هودوکك قوللرینه‌ده باغلانیر، قالیر، اما نه باغلانما. چوزه‌بیلیرسه‌ك، قورتولابیلیرسه‌ك عشق اولسون. بزم دایی نکاحی یاپدیغنك ایلك هفته‌سنده کرده‌کی پاپه‌للرك یاری‌یی بویلادیغنی، آی صوکنده صوینی چکدیکنی کوره‌رك کویده‌کی وارینی یوغنی‌ده صاتار. اوده توکه‌نجه شیشلی یوصماسنده‌ده آماسنده‌ده صوراتلر آصیلیر. هفته‌سنه قاوغا باشلار، آی صوکنده‌ده دایی قاپی دیشاری آتیلوب بنه کوینه دوشر اما کیسه‌نك دیبنه داری اکیلمش اولدیغی ایچون اسکی چاملر بارداق اولور.

ایشته‌هی دایلر اقولاغکزده کوپه اولسون؛ خارطاده بویله‌سی‌ده‌واردرها.

يرلى مالى اولمالى

هانى استانبولدن غايرى ، مملكتك اوته‌سنده بريسنده « يرلى ماللرى قوروما » ديه جمعيتلر قوروليبورده ، اهالى‌يه اجنبى مالى آلماماسى ايچون اوكود ويريليوريا. شواستانبولده سوديكى ياهودى قيزينى ووران پاشا زاده‌نك محبوسه دوشمه‌سى اوزرينه عقلمه كلدى . ساده يرلى ماللرينى دكل ، بزم قانمزدن اولان ماللرى‌ده قورومق زمانى كلمشدر ها .. اويله‌ياء ياهو . بو ديوانه پاشا زاده كندى جنسندن ، كندى قانندن بال كبى قيزلر دورور كن كيدوب أيلك قيزينه صيرناشماسه‌يدى باشنه بو فلا كت كليرمى ايدى ؟

[روم يوصماسى]

وقتنده بزم آقشهرليلردن بر كنج ازميرده ناصيلسه بر روم يوصماسنه كوكل ويرمشدى . قاتينا اسمنده‌كى بو قيز آللهم ايدوب قاللهم ايدوب اوغلانى قانديردى ، نكاحلانديلر بيله . بزم آقشهرلى ، أونده قاتينادن باشقا برده قارينك اركك قارده‌شنى بسله‌يه دورسون ، كل زمان كيت زمان برده چوجوقلرى اولدى.

{بزم مملكتك باشى يمنى‌لى فينديق قوردلرندن برى}

چوجوق بويونجه نه باقسينلر . نه قاتينايه بكزبيور ، نه‌ده آقشهرلى‌يه . آما قاتينانك قارده‌شنك صانكه بورنندن دوشمش. طيبقى مى طيبق .

اوزمان هيمزك ايچنه شبهه آتشى دوشدى

آما طينمادق . زواللى آقشهرلى أولدكدن صوكرا آكلادق‌كه بونلر قارده‌ش فلان دكل ، آفتوس ايمش . دوغان چوجوق‌ده قارده‌ش ديه يوتدورولان حريفك پيچى .

آلله رحمت ايله‌سين ، او ده‌لى بوزوق كيدوب بويله باشقا قاندن قارى آلاجاغنه كندى مملكتنك باشى يمنى‌لى فينديق قورتلرندن بريسيله أوله‌نسه‌يدى باشنه بو رذالت ، بو كپازه‌لك كليرمى ايدى ياهو.

§

كيزلى جنبش سيرينه توبه

اينجه بل ، پاموق بدن بر قيز اويناپوردى

كنجلكده بر ياز آقشامى كويه واريركن چالى چيرپى آراسنده بر ايشيق كوردمدى. ياماشدم. آغاجلرك آراسندن برده نه كوره‌يم بزم كويدن حسن دايى كوكل كميسنى انكينه صالمش ؛ اينجه بل ، پاموق بدن بر قيز بولمش ، داغه چكوب اويناتيورمى ؟ داللرك آرقاسندن بوقيزك يارى چيپلاق بدنى، آياقلرينك اوستنده صالينوب قيرتماسنى، أتكلرينك روزكاردن هوالانماسنى ، قوللرينى كـكليك قانادى كبى كروب دونمه‌سنى سير ايده‌ركن عقلمك كيريشلرى سوكولدى صاندم.ياريم ساعت بو آلاجه قارانلقده

[آرقامدن طاش آتيوردى]

بايغين ، آيغين بو قحبه‌يى كوزه‌تله‌دم . داها كيم بيلير نه قادار زمان اوراده بنده‌كى ايمان تاختاسى فرونجى كوره‌كى كبى قيزيشاجاقدى اما آرقامدن « كوت » ديه براودون پارچاسى تپه‌مه صاورولدى. نه اولديغمى بيلمه‌دن اوقدن ياى فيرلار كى‌ يرمدن فيرلادم ، بايردن آشاغى يووارلانيركن اودون ، طاش ياغمورى ياغييور وبر قادين سسى :

— كيدى دوموز حسن ؛ يورو أوينه .

ديه باغيريوردى . مكر قيزى اويناتان حسن دايى‌نك قاريسى ايشى چاقمش ، قوجاسنك ايزندن كلمش اما اونى راحت بيراقوب ياكلشلقله بنم تپه‌مده بيتمشدى . اوه قاپاغى آتدم اما بر داها كيزلى جنبش سيرينه‌ده توبه‌لر توبه‌سى دايى‌لر .

§

خلقه ويرير تلقينى ، كندى يوتار صالقيمى

دوجانك برى بايرام كونى جامعده وعظ ايدركن ديمش كه :

— اى مسلمانلر ايشته مبارك بايرام كلدى . بعض كناهكارلر واردر. بوتون رمضانى عبادت وطاعتله كچيرر بايرام اولديمى ميخانه‌ده راقى ماصه‌سنك باشنه كچر ، چكيشديرلر. اوته‌يه برى‌يه زانپارالغه كيده‌رلر . صاقين بويله بر شيلر ياپمايكز ها العياذبالله بونلر جهنمك ديبنده جايير جايير ياناجاق شيمدى ايچدكلرى راقى يرينه زفت ، قاطران ايچه‌جكلردر . ياپدقلرى زنايه مقابل يدى قات جهنمك ديبنه

كچه‌جكلردد . آلله جمله‌مزى خواب غفلتدن ايقاظ ايله‌سين آمين .

وعظ بيتمش ، بايرام نمازينى قيلمشلر ، جماعتدن برى خوجانك ديديكى كبى دوغرو عموخانه‌يه كيتمش. برده نه كورسون ؛ جامعده وعظ ايده‌ن خوجا اوراده دكلمى ؟ بردن بره آفاللامش . كوزلرينه ايناناه‌مايه‌جاق بر حاله كلمش‌ده :

— افندى حضرتلرى ؛ ديمش . عجبا يا كليلورمى‌يم ؟ دمين جامعده وعظ ايده‌ن و زمانك ، راقينك عليهنده آتوب طوتان سز دكلميديكز ؟

خوجا پارماقلريله صاقالنى طارايه‌رق شو جوابى ويرمش :

— اوغلوم ؛ اكر بن جامعده بونلرك عليهنده آتوب طوتماسه‌يدم ؛ شيمدى بو عموخانه‌ده بزه صيرامى كليردى !

اوچ دانه شكر قيز

اك كوچوكى چيتير ، پيتير ،
كلين كبى هپ قيريتير ،
ايچ بادمه پك بكزيور ،
يه‌نير والله قيطير ، قيطير !

❁

اورتانجه‌يه يوق ديه‌جك ،
بو شكرى كيم ييه‌جك ،
ديلك ده كسه صانيرسك كه ،
لوقوم كبتى ئه‌ريه‌جك !

❁

اك بويوكى شكرله‌مه ،
ايسترسه‌ك يه ايستر يه‌مه ،
بللورلانمش شكر ايله ،
طوروچ كبى اولان مه‌مه !

